ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ]

Μικρόν τι μεθοριακὸν ζήτημα προεκάλεσε συνέντευξιν ἐπὶ τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς μεθορίου γραμμῆς μεταξὺ ἀξιωματικῶν τῶν δύο τούτων κρατῶν. Συνοδεύων ἀνώτερον ἀξιωματικὸν τοῦ Ἐπιτελείου, ἀνεχώρησα ἐκ Λαρίσης, μεταβαίνων εἰς Χάνι Ζυγοῦ, τὸν δυτικώτερον σταθμὸν ἐπὶ τῆς μεθορίου, κατὰ τὸ σημεῖον, ὅπου στρεφομένη αὕτη πρὸς νότον ἐγκαταλιμπάνει τὴν σειρὰν τῶν βορείως περικυκλούντων τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα ὑψωμάτων, ἵνα ἀκολουθήσῃ τὸν ῥοῦν τοῦ Ἀράχθου.

Μέχρι Καλαμπάκας μετέβημεν σιδηροδρομικῶς. Τὸ πρῶτον νῦν ἔμελλον νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν πολύφημον ταύτην, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὁμωνύτου ἐκστρατείας, πολίχνην, ἡ ἐπίσκεψις δὲ αὕτη μὲ ἐνδιέφερε ζωηρῶς, διότι τὸ ὄνομά της συνδέεται ἀναποσπάστως πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, καθ' ἣν τὰ ὀνόματα καὶ τὰ πρόσωπα τῶν ἀγωνιστῶν αὐτῆς, περιεβάλλοντο ἔτι τὸ γόητρον, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς δικαίως ἢ ἀδίκως, ἀρέσκεται νὰ περιβάλῃ τοὺς ὁπωσδήποτε μετασχόντας ἐθνικοῦ τινος ἀγῶνος. Πλὴν ὅμως τοῦ αἰσθηματικοῦ τούτου ἐνδιαφέροντος, ἡ Καλαμπάκα θεωρεῖται ἀξιοθέατος καὶ εἰς τοὺς ξένους διὰ τὴν γειτνίασιν τῶν Μετεώρων.

Οἱ βράχοι τῶν Μετεώρων ἀπὸ τῆς Καρδίτσης ἔτι ἐγένοντο καταφανεῖς, ἀμυδρῶς διαγραφόμενοι διὰ τῆς λευκοφαίου χροιᾶς των, ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ ἐδάφους τῶν δυτικῶν πλευρῶν τῶν Χασίων ὀρέων. Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ἀμαξοστοιχία ἐπλησίαζε, βαθμηδὸν ἀνειλίσσετο ἡ μεγαλοπρεπὴς θέα τῶν παραδόξων τούτων βράχων, ἐφ' ὧν οἱ καλόγηροι, εἴτε τὴν ἀνεπιζήτητον τῶν κατακτητῶν γειτονίαν ἀποφεύγοντες, ἢ τὴν ἀπὸ τῶν ἐγκοσμίων ἀπομάκρυνσιν ζητοῦντες, ἔπηξαν τὰς σκήτας αὐτῶν εἰς ὕψη ἀπρόσβατα, ὅπου μόνον ἀετοὶ ἠδύναντο νὰ πήξωσι τὰς φωλεάς των.

Φαντασθῆτε ὄγκους βράχων ὀρθούς, μὲ πλευρὰς σχεδὸν καθέτως καταπιπτούσας, τετμημένους παραδόξως ὡς ὑπὸ χειρὸς ἀνθρωπίνης, ἐνιαίους, γυμνούς, ὕψους μέχρι 300 ποδῶν, διαδεχομένους ἀλλήλους παραπλεύρως, ἀληθεῖς ἀποκρυσταλλώσεις πετρῶν, παριστώσας σύνολόν τι γιγάντων ἀπολιθωθέντων καταπλησσόντων τὸ ὄμμα ὅσον καὶ τὴν φαντασίαν, διὰ νὰ λάβετε ἰδέαν τινὰ τῆς ἐντυπώσεως ἣν μοὶ ἐπροξένει ἡ θέα τῶν Μετεώρων. Ἐπὶ τῶν κορυφῶν αὐτῶν, ἢ ὀλίγον ὑπ' αὐτάς, διακρίνονται ἀλλαχοῦ μὲν τὰ ἀμαυρὰ χρώματα τῶν τοίχων τῶν μονῶν, μὲ τὰ μικρὰ των παράθυρα καὶ τὰς ἀνισοϋψεῖς ἐξοχὰς τῶν στεγῶν, ἀλλαχοῦ δὲ βράχοι σφαιροειδεῖς, κατὰ σημεῖον μόνον ἑνούμενοι πρὸς τὸν λοιπὸν ὄγκον, ἕτοιμοι κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς βιαίαν ἀνέμου πνοὴν νὰ κυλισθῶσι πρὸς τὰ κάτω. Ἐν τούτοις ἀπὸ αἰώνων μένουσιν ἐκεῖ ἀκλόνητοι, ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ των ἀκινησίᾳ, νεύοντες πρὸς τὴν πεδιάδα, ὡς εἰ ἐθεώρουν τόσα ἔργα ἀνθρώπινα, ἅτινα ἐπὶ ἀσφαλῶν δῆθεν βάσεων ἑδραιούμενα, κατεποντίσθησαν διαδοχικῶς εἰς τὰ βάθη τοῦ παρελθόντος.

Ο ΚΟΜΗΣ ΒΑΛΔΕΡΣΕΕ

Ἡ ἄφιξις τῆς ἁμαξοστοιχίας εἰς τὸν σταθμὸν διέκοψε τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ μοναδικοῦ τούτου θεάματος. Ἐξελθόντες τῆς ἁμαξῆς μετὰ πέντε λεπτὰ εὑρέθημεν πρὸ τῶν πρώτων οἰκιῶν τῆς Καλαμπάκας. Ἡ πολίχνη αὕτη οὐδὲν ἔχει τὸ ἰδιάζον ἢ τὸ θελκτικόν· κώμη ὀθωμανικὴ ἀρκετὰ βρωμερά, μὲ ἀθλίους οἰκίσκους, μὲ τοὺς ἀνωμάλους δρομίσκους αὐτῆς πλήρεις πετρῶν καὶ περιπλανωμένων χοίρων, ὁμοιάζει πρὸς τὰς

πλείστας πόλεις καὶ κώμας τῆς Θεσσαλίας. Ἡ ἐφ' ὑψηλοῦ θέσις αὐτῆς μὲ τὴν πέριξ χλοάζουσαν ἔκτασιν καὶ τὸν Πηνειὸν λείχοντα τὰ κράσπεδά της, ἴσως ἤθελε παρέχῃ αὐτῇ θέλγητρόν τι, ἐὰν ἔλειπεν ὁ ἐπὶ τῶν νώτων της ἐπικαθήμενος μέγιστος ἐκ τῶν βράχων τῶν Μετεώρων. Ἡ μεγαλοπρεπὴς θέα τούτου μακρόθεν ἀπόλλυται ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, δὲν μένει δὲ ἢ τὸ συναίσθημα ἀφορήτου ὄγκου, πιέζοντος τὴν πολίχνην καὶ σκιαζοντος αὐτὴν μέχρι μεσημβρίας σχεδόν. Ὁσάκις, περιδιαβάζων ἀνὰ τὰς ὁδούς, ὕψουν τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν καὶ ἔβλεπον ἀντὶ τοῦ συνήθους εἰς τὸ ὅμμα κυανοῦ θόλου τοῦ οὐρανοῦ μας, τὸ φαιὸν καταπέτασμα τῶν βράχων ἐξικνούμενον εἰς τόσον ὕψος, ἀγνοῶ ποῖον αἴσθημα βάρους ἠσθανόμην ἐπὶ τοῦ στήθους μου, πιέζον τὴν ἀναπνοήν. Ἐφανταζόμην τὴν Καλαμπάκαν δούλην πνευστιῶσαν ὑπὸ τὴν πτέρναν τοῦ τυράννου ἐκείνου βράχου, ὅστις στερῶν αὐτὴν τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ ἀέρος, ἐφαίνετο ὡς εἰ διαρκῶς ἠπείλει νὰ θαψῃ αὐτὴν ὑπὸ τὸν ἄμετρον ὄγκον του.

Ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς πολίχνης ὑψοῦται ὁ ἄβατος Κόζακας, ὅστις μὲ τὰς ἀποτόμους πλευρὰς αὐτοῦ καλυπτομένας ἀπὸ τὴν ἀγρίαν καὶ σμικρὰν βλάστησίν του, ἀποδίδει μεγαλεῖον ἀντάξιον τοῦ τῶν Μετεώρων. Στένουσα ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν γιγάντων τούτων ἡ ταπεινὴ καὶ ἕρπουσα Καλαμπάκα, δὲν παρέχει ἀνακούφισιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἢ μόνον πρὸς νότον, ὅπου ἐκτείνεται ἡ Θεσσαλικὴ πεδιάς, ἡ τῶν Τρικκάλων καὶ τῆς Καρδίτσης καλουμένη. Ἡ πεδιὰς αὕτη, ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἑλλάδι, ἔχουσα μῆκος 10 καὶ πλάτος 6 κατὰ προσέγγισιν ὡρῶν, ἐκτυλίσσεται ἀπέραντος καὶ μονότονος ὡς μικρὰ Σαχάρα, ἀλλὰ Σαχάρα εὔφορος, φέρουσα ἀντὶ ὁάσεων ταπεινά τινα χωματόκτιστα χωρία κατὰ μεγάλας ἀποστάσεις, καὶ ἀπελπίζουσα τὸν δυστυχῆ ὁδοιπόρον, ὅστις τύχῃ διερχόμενος αὐτὴν ὑπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας θερινοῦ ἡλίου ἢ ποντοπορῶν ἐν ἀχανεῖ πελάγει πηλοῦ κατὰ τὸν χειμῶνα. Θὰ ἦτο δὲ καὶ ἡ θέα αὐτῆς μονότονος, ἐὰν ἔλειπε τὸ γραφικὸν πλαίσιον τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν ὀρέων τῶν Ἀγράφων, τὰ ὁποῖα μὲ τὰς ὀξείας καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους χιονοσκεπεῖς κορυφάς των, ὑψοῦνται πρὸς νότον καὶ δυσμὰς πολυσχιδῆ καὶ ἀπότομα.

Ἡ ἀναχώρησίς μας διὰ τὸ Μαλακάσιον, τὴν βορειοδυτικῶς πλησιεστέραν πρὸς τὴν μεθόριον γραμμὴν κώμην, ὡρίσθη, καιροῦ συγχωροῦντος, διὰ τὴν ἑπομένην. Ὡς βλέπετε, ἡ ἀναχώρησίς μας ἐτίθετο ὑπὸ τὴν εὐμενῆ ἢ δυσμενῆ διάθεσιν τοῦ καιροῦ, ὡς αἱ ὑπαίθριοι θεατρικαὶ παραστάσεις, διότι ὡς θέλετε ἐννοήσῃ ἐκ τῶν κατωτέρω, τὰ ταξείδια ἐπὶ τῶν ἀγρίων ἐκείνων τόπων, δὲν ἐξαρτῶνται ἐκ μόνης τῆς διαθέσεως τοῦ ταξειδιώτου. Τὸν μέχρι τῆς ἑσπέρας καιρὸν κατηναλώσαμεν περιελθόντες τὴν πόλιν, εἶτα δὲ καθεσθέντες ἔξωθεν καφενείου, ὅπου διεσκεδάζομεν βλέποντες τὰς γυναῖκας τῆς Καλαμπάκας, αἵτινες μεθ' ὑδριῶν καὶ βυτίων ἐμάχοντο πεισματωδῶς ἐντὸς λίμνης βορβόρου μέχρι γόνατος, πρὸ λειψύδρου κρήνης, περὶ προτεραιότητος. Τὰς συναπτομένας λογομαχίας ἐποικίλλεν οὐχὶ σπανίως καὶ τὸ θέαμα στάμνου πρὸς κεφαλὴν κρουομένης.

Χάρις τῇ εὐγενείᾳ ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ ἐν Καλαμπάκᾳ εὐζωνικοῦ τάγματος, προσενεγκόντος ἡμῖν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πρὸς διανυκτέρευσιν, διήλθομεν τὴν νύκτα, ὡς δύναταί τις νὰ διέλθῃ αὐτὴν ἐν ξένῃ κλίνῃ, ἀπηλλαγμένοι τοὐλάχιστον τῶν ὀχληρῶν συνοίκων, οὓς πλεῖστα ξενοδοχεῖα τῶν μικρῶν ἑλληνικῶν πόλεων φιλοξενοῦσι διαρκῶς ἐντὸς τῶν ἐφαπλωμάτων καὶ τῶν στρωμνῶν αὐτῶν. Ἀφυπνισθεὶς ἐνωρὶς πρώτην σκέψιν ἔσχον τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἀλλ' εἰσελθὼν νύκτωρ εἰς τὴν οἰκίαν δὲν ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ περισκοπήσω τὴν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου μου θέαν ἀφ' ἑσπέρας, ὅτε δὲ τὴν πρωΐαν ἐκόλλησα τὴν ῥίνα εἰς τὰς ὑέλους, ἔπαθον ὅ,τι ὁ ἀπροσδοκήτως κατὰ τοίχου προσκρούων τὴν κεφαλήν. Τὸ βλέμμα μου προσέκρουσε κατὰ τῆς σκοτεινῆς κατατομῆς τοῦ βράχου, ὅστις εἰς πεντήκοντα μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς οἰκίας ὑψοῦτο τεράστιος φράκτης πρὸ ἐμοῦ. Προέκυψα, ἀνοίξας τὸ παράθυρον, ἵνα ἴδω γωνίαν τινὰ τοῦ στερεώματος, ἀλλὰ πυκνὸν νέφος ὁμίχλης ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν βράχων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐσβέννυτο ἡ ἀμαυρὰ αὐτῶν χροιά.

Μεταβάντες εἰς τὸν τόπον ὅπου ὡρίσθη ἡ συνάντησις διὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀναχώρησιν, δηλαδὴ εἰς ἐξοχικόν τι καφενεῖον παρὰ τὴν πολίχνην, εὕρομεν ἀναμένοντας ἡμᾶς πλείστους ἀξιωματικούς. Ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη κυρίως εἰς τὸ ταξείδιόν μας. Ἡ σκέπουσα τὰ πάντα ὁμίχλη δὲν ἐπέτρεπε νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ καιροῦ, ἐμένομεν δὲ ἀμφιβάλλοντες καὶ ἀκροώμενοι τῶν ἀφηγήσεων τῶν εἰδότων περὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς πορείας ἐπὶ τοῦ Πίνδου καὶ δὴ ἐν καιρῷ βροχῆς ἢ ὁμίχλης, ἣν κοινῶς ἐκάλουν *ἀντάραν*. Τὴν χιόνα δὲν ἐφοβούμεθα διότι εὑρισκόμεθα ἀκόμη ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ. Καίτοι κατὰ τὸ λέγειν τινῶν ἀξιωματικῶν διαμεινάντων ἐπὶ τῆς μεθορίου, οὐχὶ σπανίως καὶ ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου ἀρχίζει ἀραιῶς ἡ χιών. Γηραιὸς δὲ λοχαγός, ἐπὶ πολὺ διατρίψας κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἠρέσκετο συνδιαλεγόμενος νὰ παριστᾷ τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον.

— Δὲν θὰ ἠμπορέσετε νὰ πάτε ἐπάνω, ἔλεγε. Ἠεύρεις ἀδελφέ, τί θὰ εἰπῇ ἀνταρα εἰς τὸν

Πίνδον; Ὅταν ἀρχίσῃ ὁ φοβερὸς ἄνεμος τοῦ βουνοῦ πρέπει νὰ κρατῆσθε ἀπὸ τὴν οὐρὰν τοῦ ζώου, διότι σᾶς παίρνει. Καὶ κρύο! Τὸν Ἰούνιον ἀνάπτουν φωτιὰν ἔξω εἰς τὸν ἥλιον. Θὰ σᾶς κλείσουν τὰ χιόνια ἐὰν ἀργήσετε τρεῖς ἡμέρας.

Ταύτας καὶ πολλὰς ἄλλας ἀπελπιστικὰς ὑπερβολὰς ἔλεγεν, ἐπισφραγίζων αὐτὰς καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐξ ὡρισμένων συμβάντων. Εὐτυχῶς, ἐννοήσαντες ἐγκαίρως τὸν τρόπον τοῦ λέγειν αὐτοῦ, ἐζυγίζομεν ἀναλόγως τὰς πληροφορίας ταύτας.

— Ἐλπίζομεν νὰ προφθάσωμεν νὰ γυρίσωμεν πρὶν μας κλείσουν τὰ χιόνια, τῷ ἐλέγομεν, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκίνει θλιβερῶς τὴν πολιὰν του κεφαλήν.

Ἐν τούτοις, διαρκούσης τῆς εὐθύμου ταύτης συνδιαλέξεως, ἡ ὁμίχλη διεσκεδάσθη ὑπὸ τοῦ ὑψωθέντος ἤδη ἀρκετὰ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα ἡλίου, καὶ ἠδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν τὴν σειρὰν τῶν ὀρέων διαυγαζομένην κατὰ τὰς πλευρὰς ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ φωτός, ἐνῷ ἐπὶ τῶν κορυφῶν καὶ εἰς τὰ βάθη τῶν κοιλάδων ἡ ὁμίχλη δὲν εἶχε πεισθῇ ἔτι ν' ἀποσύρῃ τὸν σκιερὸν αὐτῆς πέπλον.

Ἦτο καιρὸς ν' ἀναχωρήσωμεν καὶ ἐπέβημεν ἐπὶ τῶν *σφριγώντων* ἡμιόνων μας, σφριγώντων ὡς αὐτοὶ ἐννόουν, τουτέστι πεισμόνως δυστροπούντων, ἐτέθημεν δὲ εἰς πορείαν προπεμπόμενοι ὑπὸ τῶν κατευοδίων εὐχῶν τῶν καλῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ἀπαισίων προρρήσεων τοῦ φίλου μας λοχαγοῦ, ὅστις δὲν ἔλειψε τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ μᾶς συστήσῃ ἐὰν ἰδῶμέν που ἀντάραν νὰ μὴ διακινδυνεύσωμεν προχωροῦντες πέραν τοῦ Ζυγοῦ.

Ἡ ἀπὸ Καλαμπάκας εἰς Μέτσοβον ὁδός, ἣν ἐπορευόμεθα, ἀκολουθεῖ μέχρι τῶν ὑπωρειῶν τοῦ ὄρους Λάκμωνος ἢ Ζυγοῦ τὴν κοιλάδα τοῦ Πηνειοῦ καθ' ὅλον τὸ μῆκός της, φθάνουσα σχεδὸν μέχρι τῶν πηγῶν του, ἀναρριχωμένη δὲ τὰς ἀνατολικὰς κλιτύας τοῦ προμνησθέντος ὄρους, διέρχεται διὰ τοῦ αὐχένος τοῦ Ζυγοῦ, τοῦ σχηματιζομένου μεταξὺ τοῦ ὄρους τούτου καὶ τοῦ Δοκιμίου, καὶ κατερχομένη διὰ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ πρώτου, καταλήγει εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἀράχθου, ἢ ἀκριβέστερον εἰς τὴν τοῦ ἀρχικοῦ κλάδου αὐτοῦ, τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα Μετσοβίτικος· διότι τὸ ὄνομα Ἄραχθος ἢ ποταμὸς τῆς Ἄρτας δίδεται εἰς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σημείου καθ' ὃ ὁ Μετσοβίτικος ἑνοῦται μετὰ τοῦ ἐκ βορρᾶ κατερχομένου Διστόμου, εἰς τὸ ὕψος τῶν Ἰωαννίνων ὀκτὼ ἢ ἐννέα χιλιόμετρα πρὸς ἀνατολὰς αὐτῶν, παρὰ τὴν Γότσισταν.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι ἐπορευόμεθα τὴν *ὁδὸν* ταύτην, ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ φαντασθῇ ὁ ἀναγνώστης δρόμον τινά, οἷον δύναται νὰ ὑποθέσῃ ἐκ τοῦ ὀνόματος. Ἡ λεγομένη αὕτη ὁδὸς οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀτραπὸς ἡμιανοικτή, ἄλλοτε μὲν βαίνουσα δι' αὐτῆς ταύτης τῆς χαλικοβριθοῦς κοίτης τοῦ Πηνειοῦ, ἄλλοτε δὲ ἀκολουθοῦσα τὴν δεξιὰν ὄχθην αὐτοῦ, ὁσάκις ἐπιτρέπει τοῦτο τὸ σύνδενδρον καὶ ἀπότομον ἔδαφος τῶν ὀχθῶν του. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ θερινὴ λεγομένη. Ἐν χειμῶνι ὅμως, ὁπότε τὰ κατερχόμενα ὁρμητικὰ ῥεύματα τοῦ ποταμοῦ, τὰ σχηματιζόμενα ἐκ τῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων τοῦ Πίνδου, καταλαμβάνουσιν ὁλόκληρον τὴν ἐνιαχοῦ πλατυτάτην κοίτην, ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν ὑφίσταται πλέον, χρησιμεύει δὲ ἑτέρα, ὑπερθεν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης βαίνουσα καὶ ἥτις διὰ μεγάλων ἑλιγμῶν, πολλάκις καὶ αὐτὴ διερχομένη διὰ ῥευμάτων φθάνει διὰ Μαλακασίου εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ Λακμωνος. Ἡ χειμερινὴ αὕτη ὁδὸς εἶνε κατὰ τὸ ἥμισυ μικροτέρα τῆς πρώτης. Εὐτυχῶς ἡ ἐποχὴ τοῦ ταξειδίου μας, πρὸ τῶν φθινοπωρινῶν βροχῶν μᾶς ἐπέτρεψε ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν πρώτην, ἀποφεύγοντες καὶ τὸν περισσὸν κόπον τῆς δευτέρας καὶ τὰς οὐχὶ εὐχαρίστους ὑδατοδρομίας ἀμφοτέρων.

Διὰ τῶν ὁδῶν τούτων τελεῖται ἡ συγκοινωνία τῆς Θεσσαλίας μετὰ τῆς βορείου Ἠπείρου· εἶνε δὲ σημαντικωτάτη. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πορείας συνηντῶμεν ἀδιακόπως στίφη ὁδοιπόρων ἐξ Ἠπείρου, κυρίως δὲ ἐμπορικὰς συνοδείας (*καραβάνια*), αἵτινες διὰ πλήθους ὑποζυγίων μετέφερον ἐκ τῆς μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἄλλην δημητριακοὺς καρπούς, μαλλία καὶ διάφορα ἄλλα ἐμπορεύματα. Βλέποντες τὴν κίνησιν ταύτην, ἀνελογιζόμεθα πόσον κακῶς ἐξυπηρετοῦνται τὰ συμφέροντα τῆς συγκοινωνίας διὰ τῶν τοιούτων ὁδῶν καὶ ἐταλανίζομεν τοὺς δυστυχεῖς ὁδοιπόρους ὅσοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι κατὰ τὸν χειμῶνα νὰ διέρχωνται δι' αὐτῶν.

Ἕπεται τὸ τέλος

Κ. Γ. Κ.

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 145.

ς΄.

Εἶνε ἀκόμη νύξ. Ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐξηπλωμένος ὁ Παῦλος μένει ἄγρυπνος, μὲ τὰς θλιβερά�α̃ς του σκέψεις. Διὰ τῶν ῥωγμῶν τῶν δρυφάκτων εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος ὀλίγον σελήναιον φῶς, διαγράφον ἀμυδρῶς τὰ ντικείμενα. Διακρίνεται ἡ ἀταξία καὶ ἡ ἐρήμωσις. Παράκεινται δύο μεγάλα δερμάτινα κιβώτια ταξειδίου καὶ ἐφ' ἑνὸς τούτων εἷς σάκκος. Ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ ἐξωγκωμένου, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐγκλείεται καὶ ἓν χαρτίον πρασινωπόν, ἔντυπον, ἐσφραγισμένον, φέρον ἐπὶ τῆς προμετωπίδος ἓν ἀτμόπλοιον καπνίζον... Εἶνε τὸ εἰσιτήριόν του.

Θὰ φύγῃ. Ἡ πάλη τοῦ εὐθέος καὶ γενναίου ἀνδρὸς κατέληξεν ὑπὲρ τῆς ὁριστικῆς ταύτης ἀποφάσεως. Μόλις φέξῃ ἡ αὐγή, αὐτὸς θὰ φύγῃ μακρὰν ἐκείνης, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἡμάρτανε κατὰ διάνοιαν τὸ βαρύτατον τῶν ἁμαρτημάτων.

Καὶ ἀνελογίζετο τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν... Προχθὲς εἶχε δώσει ἐξετάσεις. Ὁ βαθμὸς καὶ οἱ ἔπαινοι, οἵτινες θὰ ἐχαροποίουν τὴν καρδίαν παντὸς φοιτητοῦ, αὐτὸν δὲν τον συνεκίνησαν διόλου. Σκέπτεται τὸ φαιδρὸν συμπόσιον, τὸ ὁποῖον ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ εἰς τοὺς φίλους του φοιτητὰς ἐν τῷ Καφεστιατορίῳ τῆς Εὐρώπης. Βλέπει πρὸ αὐτοῦ τὴν μακρὰν τράπεζαν λάμπουσαν ἀπὸ φῶτα, ἀπὸ κρύσταλλα, ἀπὸ χρώματα καὶ πέριξ τὰς γελαστὰς φυσιογνωμίας τῶν συνδαιτυμόνων. Ὑψοῦνται τὰ ποτήρια ἀφροστεφῆ καὶ συγκρούονται μὲ ἦχον γλυκύν. Εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ γενικοῦ μακαρισμοῦ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην· ὅλοι τῷ συγχαίρουσιν, ὅλοι τὸν ζηλεύουσιν —ὅλοι, ὅσοι δὲν ἠξεύρουσι τί θάπτει εἰς τὸ στῆθός του καὶ πόσον θλιβερὸν εἶνε δι' αὐτὸν τὸ χαρμόσυνον γεγονὸς τῆς ζωῆς του.

Τὸ θλιβερώτερον ἦτο ὅτι ἡ Ἑρμινία ἤλλαξε πρὸς αὐτὸν διαγωγήν, ὡς ἐκ τῶν ἀποτόλμων του λόγων. Τὰ δύο τρίτα τοῦ χρόνου ἔμενε περιωρισμένη ἐν τῷ κοιτῶνί της καὶ μὲ πρόφασιν—διατί μὲ πρόφασιν; —ὅτι πάσχει ἐκ δυνατῆς καρηβαρίας, δὲν ἐδέχετο κανένα. Τὸ ἄλλο τρίτον ἀπέφευγε νὰ τὸν συναντήσῃ κατὰ μόνας ἢ νὰ ἔλθῃ εἰς συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ. Οὔτε φίλημα πλέον, οὔτε θωπεία. Δὲν εἰσῆλθεν ἔκτοτε νὰ τὸν παρηγορήσῃ ἐν τῇ θλιβερᾷ καὶ κοπιώδει ἀπομονώσει τοῦ δωματίου του. Δέν τον ἐζήτησε νὰ τὴν συνοδεύσῃ εἰς τὸν περίπατον τὰς ὀλίγας φοράς, καθ' ἃς ἐξῆλθεν. Οὐδεμία πλέον τῶν ἐπιχαρίτων καὶ ἐγκαρδίων ἐκείνων ἐπικοινωνιῶν, καθ' ἃς ἐν ᾧ ἡ οὐρανία τρυφή, ἧς ἀπήλαυεν ὁ νέος, τὸν ἔκαμνε νὰ ἐρωτᾷ μήπως αὐτὸ ἦτο ἁπλῶς τὸ ἁγνὸν αἴσθημα, τὸ ὁποῖον αἰσθάνονται ὅλοι οἱ καλοὶ υἱοὶ πρὸς τὰς μητρυιάς των, — τὸ ἀλγεινὸν τοῦ χωρισμοῦ κενὸν τῷ ἀπήντα ὅτι ἦτο ἔρως, ἔρως! . . . Πῶς μετενόει διὰ τὴν ἄφρονα γλῶσσαν, διὰ τὴν στιγμιαίαν ἐκείνην ἀποχαλίνωσιν! Καλλίτερον ἂν ἐσιώπα . . . Καὶ τόρα ποῖος ἐδύνατο νὰ εἴπῃ τί ἐσκέπτετο περὶ αὐτοῦ ἡ Ἑρμινία, τί ἐξήγαγεν ἐκ τῶν ἀορίστων του λόγων, τί αἴσθημα τὴν ἐμάκρυνεν ἀπ' αὐτοῦ; . . . Καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ τρομερὸν ὄμμα τῆς κυρίας Ἔλλιοτ ἐξετόζευε κεραυνούς. Ἡ δὲ νευρικὴ διατάραξις τῆς θείας Ἀναστασίας κατήντησε τοσαύτη, ὥστε τὰ σιγάρα συνεθλίβοντο ἐντὸς τῶν σιγαροθηκῶν ὡς σαρδέλλαι ἐντὸς βαρελίου.

Ἐφ' ὅσον προὐχώρει ἡ νὺξ εἰς συνάντησιν τῆς πρωΐας, ὁ ὕπνος ἀπήρχετο μακρὰν τῶν βλεφάρων του. Πλήρης ἀγωνίας ἠναγκάσθη νὰ ἐγερθῇ, νὰ φορέσῃ τὰς ἐμβάδας του καὶ τὸν κοιτωνίτην του καὶ νὰ ἐξέλθῃ. Ποῦ ὑπήγαινεν; Οὔτε καὶ αὐτὸς δὲν εἶχεν ὡρισμένον τέλος.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας ἦτο βεβυθισμένον εἰς σιωπηλὸν ἡμίφως, προσδίδον χροιὰν ῥομαντικὴν εἰς πᾶν ἀντικείμενον. Ἐν τῷ διαδρόμῳ ἔκαιεν ἀκόμη ἑτοιμόσβεστος ἡ μικρὰ σφαιροειδὴς κανδήλα. Διὰ τῶν ὑάλων τῶν κεκλεισμένων παραθύρων εἰσῆρχοντο ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς τοὺς διαδρόμους, εἰς τὰς κλίμακας, εἰς τὰ ἔρημα δωμάτια, δέσμαι σεληναίων ἀκτίνων, προσπίπτουσαι ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ τῶν δαπέδων εἰς κιτρινωπὰ ποικίλα σχήματα. Ὁ Παῦλος ἤρχισεν ἄσκοπον περιπλάνησιν. Διὰ τῶν κεκλεισμένων θυρῶν ἤκουε ποῦ καὶ ποῦ τοὺς ῥόγχους τῶν πεφιλημένων του. Προφανῶς ὁ ὕπνος των ἦτο τεταραγμένος· θὰ ὠνειρεύοντο τὴν ἀναχώρησίν του . . . Μία ὑπηρέτρια ἠμιήνοιξεν εἰς τὴν διάβασίν του τὴν θύραν τοῦ δωματίου της καὶ τὸν ἠρώτησε μὲ τὴν σιγανὴν φωνήν, ἥτις τόσον παραδόξως ἀντηχεῖ τὴν νύκτα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἂν θέλῃ τίποτα.

«Ὄχι· μόνον ἂν ἀκούσουν βήματα καὶ ἀνησυχήσουν, νὰ τους 'πῇς πῶς εἶμ' ἐγώ» ἀπήντησε.

Κατῆλθεν εἰς τὸν μεσαῖον ὄροφον. Διέσχισε τὸν πρόδρομον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰς αἰθούσας. Ἤνοιξε σιγὰ-σιγὰ ὅλα τὰ παράθυρα. Ὁ ἀὴρ τῆς νυκτὸς εἰσέβαλε ψυχρὸς καὶ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐλεύθερον ἠκτινοβόλησεν ἐν πάσῃ ἀνέσει ἐπὶ τῆς πέριξ λαμπρότητος. Τὸ θέαμα ἦτο παράδοξον. Αἱ αἴθουσαι ἐφαίνοντο ἀπεράντου ἐκτάσεως καὶ μυθικοῦ πλούτου. Ἠγαπημέναι αἴθουσαι τῆς πατρικῆς οἰκίας, ὅπου τόσον εὐτυχεῖς διῆλθε στιγμάς. . . Θά σας ἐπανανέβλεπεν ἆρά γε εἰς τὸ μέλλον;.. Εἰς πᾶσαν αὔγλην, ἥτις θὰ τον περιεστοίχιζεν εἰς τὴν ξένην, αὐτὸς θἀναπαρίστα τὴν ἰδικήν σας· καὶ ἐπὶ πάσης ὀρφῆς, ἥτις θὰ τον ἔσκεπε, θὰ ἔβλεπε τὰ τόσον γνωστὰ ἀραβουργῆ σας!..

Ἐξηκολούθησε τὴν περιπλάνησίν του, συγκεκινημένος ὡς εἰς προσκύνημα. Εἰσῆλθε πανταχοῦ ὅπου ἐδύνατο ἄνευ θορύβου καὶ διαταράξεως. Μετ' οὐ πολὺ ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὑπερῷον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ δῶμα. Τὸ φῶς καὶ ἡ γαλήνη τοῦ ὑπαίθρου εἰσέδυσαν βαθύτατα εἰς τὴν ψυχήν του. Ἡ θέα τῆς πόλεως κοιμωμένης ὑπὸ τὴν σελήνην, ἥτις κατήρχετο βραδέως πρὸς τὴν δύσιν, ἦτο ὑπέροχος. Διωρᾶτο ὅλη ὡς ἐντὸς ὀπαλλίνης σφαίρας. Ἐλεύκαζον τὰ μάρμαρά της παρὰ τὴν μαύρην βαθύτητα τῶν σκιῶν, ὑψοῦντο οἱ λόφοι της μὲ ἀργυροχρύσους πλευράς. Ἐφαίνετο περιβληθεῖσα τὴν μαγικὴν αὐτῆς ἐσθῆτα, ὡσεὶ διὰ νἀποσπάσῃ θερμότερον τὸ δάκρυ τοῦ Ἀθηναίου καὶ βαθύτερον τὸν στόνον τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ του... Εὐτύχει, πόλις ἱερά, ἐν ᾗ εἶδε τὸ φῶς, ἐν ᾗ διέρρευσαν οἱ παιδικοί του χρόνοι... Καὶ ἄλλοτε ἐχωρίσθη ἀπὸ σοῦ, ἀλλ' ἐπέστρεψε. Τόρα τίς οἶδεν ἂν θὰ ἠσθάνετο ἄλλην φορὰν τὸν παλμὸν τῆς χαρᾶς, ὅστις συνεκλόνιζε τὰ στήθη του, ὁσάκις ἐπιστρέφων διέκρινε μακρόθεν τὴν πάνοπτόν σου Ἀκρόπολιν! . . Εἰς μίαν ἐσχατιὰν ἐφαίνετο σειρὰ μελανῶν κυπαρίσσων. Ἦτο τὸ Νεκροταφεῖον. Πρὸ ὀλίγων μόλις ὡρῶν ἔκλαιεν ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός του, τῆς ὁποίας παρελάμβανεν ὡς ἐγκόλπιον τὴν μικρὰν ἐλαιογραφίαν. Ἐκείνης ἡ ψυχὴ ἀς ὡδήγει τὰ βήματά του ἐν τῇ ξένῃ!..

Ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἦτο σχεδὸν πρωΐα. Ἤρχισε νὰ ἐνδύηται, ἐν ᾧ κάτω εἰς τὴν αὐλὴν ἐσύροντο τροχοὶ καὶ ἐκτύπων βραδέως καὶ διακεκομμένως πέταλα ἵππων. Ὁ Πέτρος ἐζεύγνυε τὴν ἅμαξαν... Ἤδη ἐξηγείροντο οἱ οἰκεῖοί του ἀνυπόμονοι, ἀνήσυχοι νὰ τὸν προπέμψωσι καὶ νὰ τὸν ἀποχαιρετίσωσι. Πρώτη εἰσώρμησεν ἡ μικρὰ Ἀνθή, ἀτημέλητος ἀλλὰ θελκτική, μὲ τὴν θυσσανώδη κόμην, τὸ ὡραιότερόν της πάντοτε κόσμημα.

«Φεύγεις, λοιπόν;» τῷ εἶπε μὲ τὴν συνήθη ζωηρότητα· «Ἄ, πόσον εἶμαι λυπημένη ποῦ θὰ σε χάσω! Ἀλλὰ ξεύρεις τί με παρηγορῇ; πρῶτον ὅτι ἡ κυρία Ἔλλιοτ μοῦ εἶπε ὅτι θά μας γράφῃς τακτικά· ἔπειτα, ἅμα μεγαλώσω κ' ἐγὼ καὶ γίνω σὰν καὶ σένα, θὰ ἔλθω νὰ σε 'βρῶ.»

Ὁ Παῦλος τὴν κατεφίλησε.

«Νὰ μεγαλώσῃς . . . νὰ γίνῃς σὰν κ' ἐμέ...» ἐψιθύρισεν ὁμιλῶν καθ' ἑαυτόν· «καλλίτερα νὰ μὴ μεγαλώσῃς ποτέ, ἂν πρόκειται νὰ γίνῃς δυστυχὴς ὅσον ἐγώ, ἀδελφή μου!»

Τῆς κυρίας Ἔλλιοτ, παρισταμένης ἐκεῖ, ἔθλιψε τὴν χεῖρα ζωηρῶς, προφέρων ἐγκαρδίους φιλοφρονήσεις, ἀλλὰ μὲ κατεβασμένα πάντοτε ὄμματα. Τίς οἶδεν ἂν ἐκείνη ἐσκέπτετο τῷ ὄντι περὶ αὐτοῦ, ὅσα ἡ βαρεῖά του τύψις καὶ ἡ ἠρεθισμένη του φαντασία ἀνεγίνωσκον ἑκάστοτε εἰς τὰ βλέμματά της! Καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἠσθάνθη ἕνα οἶκτον πρὸς τὴν ἀτυχῆ παιδαγωγόν, τῆς ὁποίας ἡ ἰδία του ἀκριτομυθία εἶχε καταστήσει οὕτω δύσκολον τὴν πρὸ αὐτοῦ θέσιν.

Ἐνωρὶς ἐπίσης ἀφυπνίσθη καὶ ἡ θεία Ἀναστασία. Τὸ τοιοῦτο παρὰ τὰς προαιωνίους ἕξεις τῆς γεροντοκόρης ἐξέπληξε πολὺ τὸν Παῦλον καὶ τον ἔκαμε νἀνακράξῃ, μόλις τὴν εἶδεν εἰς τὸ δωμάτιόν του:

«Ἄ, θεία μου, δὲν ἤλπιζα νὰ ἦσθε τέτοιαν ὥρα σηκωτή. Ἑτοιμαζόμην νὰ ἔλθω νά σας ἀποχαιρετίσω εἰς τὸ κρεβάτι.

— Δὲν εἶχες δίκηο! . . Πώ, πώ, τί ἀκαταστασία ἐδῶ-μέσα!.. Ἔτσι θὰ σ'ἄφινα, παιδί μου, νὰ φύγῃς; Ἔλα 'δῶ.»

Καὶ τον ἔσυρε παράμερα, πλησίον τοῦ παραθύρου.

«Πήγαινε, παιδί μου, 'ς τὸ καλό. Ἔχε τὴν εὐχή μου . . . Εἶσαι γενναῖος καὶ εὐγενὴς ἄνθρωπος... εἶσαι ἡ ἴδια ἡ μακαρίτισσα ἡ μητέρα σου... Τὸ κίνημά σου μὲ κάμνει νά σου ἔχω πολλὴν ἀγάπην καὶ μὲ ἀνακουφίζει, γιατί δὲν ἠξεύρεις τί βάρος εἶχα 'ς τὴν καρδιά μου, ὅσο σ' ἔβλεπα ἐδῶ μέσα... Ἄχ, παιδάκι μου, ὅλα τὰ εἶχα ἐννοήσει, ὅλα... καὶ ἄς μὴν ἔλεγα τίποτα . . . Ἀλλὰ γιὰ σένα δὲν ἀμφέβαλλα· ἤξευρα πῶς θὰ ἔκαμνες τὸ καθῆκόν σου . . . Ἐκείνη μόνη μ' ἐτρόμαζεν . . . ἄ, ἐκείνη! δέν σού το ἔλεγα ἐγώ, παιδάκι μου, ὅτι εἶνε νέα . . . πολὺ νέα!»

Ὁ Παῦλος ἀπέμεινεν ἐνεός. Ἡ θεία, ἡ ἄνευ ἀγάπης ν'ἀγαπᾷ τόσον, ἡ ἄνευ λαλιᾶς, νὰ ὁμιλῇ οὕτως! . . Ποῖαι ἀποκαλύψεις! ποῖαι ὑπόνοιαι! Τὰ εἶχεν ἐννοήσῃ ὅλα... Δι' αὐτὸ λοιπὸν ηὔξανεν ἡ τόση ἀνησυχία της! Καὶ τὰ ἄγρια ἐκεῖνα βλέμματα . . . καὶ τὰ συντεθλιμμένα σιγάρα . . . ἄ, ἔπρεπε νά το ἐννοήσῃ . . . Ἄφωνος, συγκεκινημένος, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου της.. . Ὅταν ἀνηγέρθη, εἶδεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της ῥέοντα δύο δάκρυα, τὰ μόνα τὰ ὁποῖα ἐνθυμεῖται νὰ ἔχυσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡ θεία του ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν . . .

Εἶχε καταβῇ κάτω μετὰ τοῦ πατρός του νὰ δώσῃ ὁδηγίας τινάς, ὅτε τὸν ἀνεκάλεσεν ἐπάνω μία ὑπηρέτρια. Τὸν ἐζήτει ἡ μητρυιά του. Ἤκουσε τὴν πρόσκλησιν μὲ παλμόν. Ἐπέστη ἡ δύσκολος στιγμή, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτόλμα αὐτὸς νὰ ἐπισπεύσῃ καὶ νὰ ἐπιζητήσῃ.

Εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον ἐκεῖνον τὸν ἐμπεπετασμένον δι' ἀχυροχρόου καὶ κυανοῦ μεταξωτοῦ, εἰς τὴν φιλόκαλον διακόσμησιν τοῦ ὁποίου αὐτὸς εἶχεν ἐπιστατήσει κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ γάμου, πλήρης χρηστοτάτων ἐλπίδων... Ἀκόμη δέν τον εἶχεν ἴδει ἀκτὶς ἡλιακή· ἦτο σκιερὸς καὶ μυστηριώδης. Μετὰ τῆς συνήθους πρωϊνῆς ἀποπνοίας τοῦ κοιτῶνος, τῆς χλιαρᾶς, ἀνεμιγνύετο ἡ εὐωδία ὀλίγων ἀνθέων, μαραινομένων ἐντὸς κρυσταλλίνου δοχείου. Ἡ Ἑρμινία ἐκάθητο ἐξηπλωμένη ἐπὶ καθέδρας παρὰ μικρὰν σκευοθήκην ἐκ μελανοῦ ξύλου μετ' ἀργυρῶν κοσμημάτων.

Ἕπεται τὸ τέλος. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 152

— Ἔχετε ἐκεῖ φίλους, μοὶ εἶπεν.

— Τὸ τοιοῦτο δὲν μὲ ἐκπλήττει, ἀπήντησα γελῶν· ἀρκετὰ ἔπραξα ὑπὲρ αὐτῶν.

— Δύο φίλους, προσέθηκεν, οἵτινες τὴν στιγμὴν ταύτην συνομιλοῦσι περὶ ὑμῶν.

— Ὦ, ὦ! εἶνε ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι μὲ γνωρίζουν;

— Ναί.

— Καὶ πῶς τοῦτο;

— Σᾶς ἐγνώρισαν ἐδῶ.

— Ἐδῶ;

— Ἐδῶ, εἰς τὴν Γῆν.

— Ἀ! Πρὸ πολλοῦ;

— Ἀγνοῶ.

— Κατοικοῦν πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν Ἄρην;

— Ἀγνοῶ.

— Εἶνε νέοι;

— Ναί, εἶνε δύο ἐρασταί, οἵτινες λατρεύουσιν ἀλλήλους.

Τότε αἱ θελκτικαὶ εἰκόνες τῶν φίλων μου, ὧν ἡ στέρησις τόσον μ' ἐλύπει, ἐζωογονήθησαν εἰς τὸν λογισμόν μου. Ἀλλ' εὐθὺς ὡς τοὺς ἐπανεῖδον καὶ ὁ ὑπνωτιζόμενος ἀνέκραζε, τὴν φορὰν ταύτην δὲ μετὰ φωνῆς βεβαιοτέρας:

— Αὐτοὶ εἶνε!

— Πῶς τὸ γνωρίζεις;

— Τοὺς βλέπω· εἶνε αἱ αὐταὶ ψυχαί· τὰ αὐτὰ χρώματα.

— Πῶς! τὰ αὐτὰ χρώματα;

— Ναί, αἱ ψυχαὶ εἶνε φῶς.

Μετὰ τινας στιγμὰς προσέθηκεν:

— Ἐν τούτοις ὑπάρχει μία διαφορά.

Ἔπειτα ἔμεινε σιωπηλὸς μὲ τὸ μέτωπον σύννουν. Ἀλλ' ἡ μορφή του ἐπανέλαβεν ὅλην τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν γαλήνην καὶ προσέθηκεν:

— Αὐτὸς ἔγεινεν αὐτή, ἔγεινεν ἡ γυνή. Αὐτὴ δὲ τώρα εἶνε αὐτός, ὁ ἀνήρ. Καὶ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους περισσότερον ἀπὸ ἄλλοτε.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἐννοεῖ ὅ,τι ἔλεγεν, ἐφάνη ἀναζητῶν ἐξήγησίν τινα καὶ κατέβαλλεν ἀλγεινὰς προσπαθείας, καθὰ ἐφαίνετο ἐκ τῆς συστολῆς τῶν μυώνων τοῦ προσώπου, ἔπεσε δὲ εἰς εἶδός τι καταληψίας, ἐκ τῆς ὁποίας δὲν ἐβράδυνε νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ὁ ἰατρὸς Β... Ἀλλ' ἡ στιγμὴ τῆς ὑπερφυσικῆς διορατικότητος εἶχεν ἤδη παρέλθει καὶ δὲν ἐπανῆλθε πλέον.

Περαίνων, παραδίδω τὸ τελευταῖον τοῦτο γεγονὸς εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς παρούσης διηγήσεως ὡς συνέβη ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἄνευ σχολίων. Κατὰ τὴν σήμερον παραδεδεγμένην παρὰ τῶν πλείστων ὑπνωτιστῶν ὑπόθεσιν, ὁ ὑπνωτιζόμενος εἶχεν ἄρά γε ὑποστῇ τὴν ἐπίδρασιν τῆς σκέψεώς μου ὅτε ὁ καθηγητής τὸν διέταξε νὰ μοὶ ἀπαντήσῃ; Ἤ, μᾶλλον ἀνεξάρτητος, εἶχεν «ἀπαλλαγῆ» καὶ εἶδε πράγματι πέραν τῆς ἡμετέρας σφαίρας; Δὲν τολμῶ ν' ἀποφανθῶ. Ἴσως θὰ καταστῇ γνωστὸν τὸ τοιοῦτο ἐκ τῆς συνεχείας τῆς παρούσης διηγήσεως.

Ἐν τούτοις ὁμολογῶ ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ ὅτι ἡ ἀνάστασις τοῦ φίλου μου καὶ τῆς προσφιλεστάτης του συντρόφου εἰς τὸν κόσμον τοῦ Ἄρεως, διαμονὴν γείτονα τῆς ἰδικῆς μας καὶ τόσον πολὺ ὁμοιάζουσαν πρὸς ταύτην ἐν ᾗ κατοικοῦμεν, ἀλλ' ἀρχαιοτέραν καὶ μᾶλλον προκεχωρηκυῖαν ἀναμφιβόλως ἐν τῇ ὁδῷ τῆς προόδου, δύναται νὰ θεωρηθῇ παρὰ τοῦ φιλοσόφου ὡς ἡ λογικὴ καὶ φυσικὴ συνέχεια τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεώς των, τῆς τόσον ταχέως συντριβείσης.

Βεβαίως ὁ Ἔλπιστος τ' ἀληθῆ ἐφρόνει λέγων ὅτι ἡ ὕλη δὲν εἶνε οἵα φαίνεται, ὅτι ἡ φαινομενικότης εἶνε ἀπατηλή, ὅτι τὸ πραγματικὸν εἶνε ἀόρατον, ὅτι ἡ ψυχικὴ ἰσχὺς εἶνε ἄφθαρτος, ὅτι ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ τὸ ἀπείρως μέγα εἶνε παρόμοιον πρὸς τὸ ἀπείρως μικρόν, ὅτι αἱ οὐράνιαι χῶραι δὲν εἶνε ἀπρόσιτοι καὶ ὅτι αἱ ψυχαὶ εἶνε οἱ σπόροι τῶν πλανητικῶν ἀνθρωποτήτων. Τίς οἶδε μήπως ἡ φιλοσοφία τοῦ δυναμισμοῦ ἀποκαλύψῃ μίαν ἡμέραν εἰς τοὺς ἀποστόλους τῆς ἀστρονομίας τὴν θρησκείαν τοῦ μέλλοντος; Δὲν κρατεῖ ἄρά γε ἡ Οὐρανία τὸν πυρσόν, οὗ ἄνευ πᾶν πρόβλημα εἶνε ἄλυτον, οὗ ἄνευ ἡ φύσις πᾶσα θὰ ἔμενε δι' ἡμᾶς ἐν ἀνεξερευνήτῳ σκοτίᾳ; Ὁ οὐρανὸς πρέπει νὰ ἐξηγῇ τὴν γῆν, τὸ ἄπειρον πρέπει νὰ ἐξηγῇ τὴν ψυχὴν καὶ τὰς ἀύλους αὐτῆς δυνάμεις.

Τὸ ἄγνωστον τῆς σήμερον εἶνε ἡ ἀλήθεια τῆς αὔριον.

Αἱ ἑπόμεναι σελίδες θὰ ἐπιτρέψωσιν ἴσως ἡμῖν νὰ προαισθανθῶμεν τὸν μυστηριώδη δεσμὸν τὸν συνενοῦντα τὸ πεπερασμένον μετὰ τοῦ αἰωνίου, τὸ ὁρατὸν μετὰ τοῦ ἀοράτου, τὴν γῆν μετὰ τοῦ οὐρανοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Οὐρανὸς καὶ Γῆ

Α'.

Τηλεπάθεια

Τὸ ἐν Νανσὺ μαγνητιστικὸν πείραμα εἶχε καταλίπει ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸν νοῦν μου. Πολλάκις ἀνελογιζόμην τὸν ἐξαφανισθέντα φίλον μου καὶ τὰς ἐρεύνας αὐτοῦ εἰς τ' ἀνεξερεύνητα πεδία τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς, τὰς ἀναλυτικὰς αὐτοῦ εἰλικρινεῖς καὶ πρωτοτύπους σπουδὰς περὶ τοῦ μυστηριώδους προβλήματος τῆς ἀθανασίας. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ τὸν συλλογισθῶ χωρὶς νὰ μοὶ ἐπέρχηται ταυτοχρόνως καὶ ἡ ἰδέα περὶ τῆς πιθανῆς εἰς τὸν πλανήτην Ἄρην ἀνενσαρκώσεως.

Ἡ ἰδέα αὕτη μοὶ ἐφαίνετο τολμηρά, αὐθαίρετος, καθαρῶς φανταστικὴ ἔστω, ἀλλ' οὐχὶ μωρά. Ἡ ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ Ἄρεως ἀπόστασις εἶνε ἴση πρὸς τὸ μηδὲν ὡς πρὸς τὴν μεταβίβασιν τῆς ἕλξεως καὶ σχεδὸν ἀσήμαντος ὡς πρὸς τὴν μεταβίβασιν τοῦ φωτός, ἀφοῦ μόλις ὀλίγα λεπτὰ ἀρκοῦσιν εἰς μίαν φωτεινὴν κύμανσιν ὅπως διανύσῃ ἑκατομμύρια λευγῶν. Ἀνελογιζόμην τὸν τηλέγραφον, τὸ τηλέφωνον, τὸν φωνογράφον, τὴν μετάδοσιν τῆς θελήσεως μαγνητιστοῦ τινος πρὸς τὸν ὑπνωτιζόμενον ἐξ ἀποστάσεως πολλῶν χιλιομέτρων καὶ ἐνίοτε ἔφθανον εἰς τὸ συμπέρασμα νὰ σκέπτωμαι ἂν δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ἴσως μίαν ἡμέραν θαυμαστή τις πρόοδος τῆς ἐπιστήμης νὰ κατορθώσῃ νὰ ῥίψῃ γέφυραν ἐπουράνιον μεταξὺ τοῦ ἡμετέρου κόσμου καὶ τῶν ἐν τῷ ἀπείρῳ ὁμογενῶν αὐτοῦ.

Τὰς ἑπομένας ἑσπέρας ὁσάκις παρετήρουν τὸν Ἄρην διὰ τοῦ τηλεσκοπίου πάντοτε ἤμην κατειλημμένος ὑπὸ μυρίων παραδόξων ἰδεῶν. Ὁ πλανήτης ἦτο ἐν τούτοις θαυμαστός, οἷος ἦτο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ θέρους τοῦ 1888. Μεγάλαι πλήμμυραι εἶχον συμβῆ εἰς μίαν τῶν ἠπείρων του, εἰς τὴν Λιβύην, καθὰ ἤδη οἱ ἀστρονόμοι εἶχον παρατηρήσει κατὰ τὸ 1882 εἰς διαφόρους περιστάσεις. Ἀνεγνώριζον ὅτι ἡ μετεωρολογία του καὶ ἡ κλιματολογία του δὲν εἶνε αἱ αὐταὶ μὲ τὰς ἡμετέρας καὶ ὅτι τὰ ὕδατα ἅτινα καλύπτουσι τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου ὑφίστανται ἐκτοπίσεις παραδόξους καὶ μεταβολὰς περιοδικάς, ὧν ἡ ἐπίγειος γεωγραφία δὲν δύναται νὰ παράσχῃ καμμίαν ἰδέαν. Αἱ περὶ τὸν βόρειον πόλον χιόνες εἶχον ἐλαττωθῆ κατὰ πολύ, τὸ ὁποῖον ἀπεδείκνυεν ὅτι κατὰ τὸ θέρος αὐτοῦ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἕνεκα τῆς μακροτέρας διαρκείας τῆς ὥρας ταύτης ἔλαβεν ἐν συνόλῳ πλείονα θερμότητα εἰ καὶ ἡ θερμότης ἦτο ὀλιγώτερον ἔντονος παρὰ διὰ τὸ νότιον ἡμισφαίριον, τοῦ ὁποίου τὸ θέρος εἶνε μὲν θερμότερον ἀλλὰ πολὺ βραχύτερον.

Ἄλλως τε ὑπῆρχον πολὺ ὀλίγα νέφη ἐπὶ τοῦ Ἄρεως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν παρατηρήσεών μας. Ἀλλά, πρᾶγμα σχεδὸν ἀπίστευτον, δὲν ἦσαν τὰ ἀστρονομικὰ ταῦτα συμβάντα τόσον ἐν τούτοις σπουδαῖα καὶ ἀποτελοῦντα τὴν βάσιν πασῶν τῶν ἡμετέρων εἰκασιῶν, ἅτινα μὲ ἐνδιέφερον περισσότερον· ἦτο ἀπεναντίας ὅ,τι ὁ μαγνητισθεὶς μοὶ εἶχεν εἴπει περὶ τοῦ Γεωργίου καὶ τῆς Ἰκλέας. Αἱ διερχόμεναι διὰ τοῦ νοῦ μου φανταστικαὶ ἰδέαι μὲ ἐμπόδιζον νὰ ἐκτελέσω παρατηρήσεις ὄντως ἐπιστημονικάς. Ἐσυλλογιζόμην ἐπιμόνως ἂν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ συγκοινωνία μεταξὺ δύο ὄντων λίαν ἀπομεμακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων καὶ προσέτι μεταξὺ ἑνὸς νεκροῦ καὶ ἑνὸς ζῶντος, ἑκάστοτε δὲ ἀπέληγον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ζήτημα τοιοῦτο ἦτο ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του ἀντιεπιστημονικὸν καὶ ἀνάξιον θετικοῦ πνεύματος.

Καὶ ὅμως τί ὀνομάζομεν ἡμεῖς «ἐπιστήμην»; Τί δὲν εἶνε «ἐπιστημονικὸν» ἐν τῇ φύσει; Ποῦ κεῖνται τὰ ὅρια τῆς θετικῆς σπουδῆς; Ὁ σκελετὸς ἑνὸς πτηνοῦ ἔχει πράγματι χαρακτῆρα «ἐπιστημονικώτερον» ἀπὸ τὸ πτέρωμά του μὲ τὰ λαμπρὰ χρώματα καὶ τὸ ᾆσμά του μὲ τὰς τόσας λεπτὰς ποικιλίας; Ὁ σκελετὸς ὡραίας γυναικὸς εἶνε ἄξιος πλείονος προσοχῆς ἀπὸ τὴν κατασκευὴν τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ζῶντος αὐτῆς σχήματος; Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἐντυπώσεων τῆς ψυχῆς δὲν εἶνε ἄρά γε ἐπιστημονική; Δὲν εἶνε ἐπιστημονικὸν τὸ ἐρευνᾶν ἂν ἀληθῶς ἡ ψυχὴ δύναται νὰ ἴδῃ μακρόθεν καὶ τίνι τρόπῳ; Ἄλλως τε τί εἶνε αὐτὴ ἡ παράδοξος ματαιοφροσύνη, ἡ ἁπλοϊκὴ ἔπαρσις, νὰ φανταζώμεθα ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶπε τὴν τελευταίαν αὐτῆς λέξιν, ὅτι γινώσκομεν πᾶν ὅ,τι εἶνε δυνατὸν νὰ γνωσθῇ, ὅτι αἱ πέντε αἰσθήσεις μας εἶνε ἐπαρκεῖς νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν φύσιν τοῦ σύμπαντος; Διότι διαστέλλομεν μεταξὺ τῶν ἐνεργουσῶν περὶ ἡμῶν δυνάμεων τὴν ἕλξιν, τὴν θερμότητα, τὸ φῶς, τὸν ἠλεκτρισμόν, ἕπεται ὅτι δὲν ὑπάρχουσι δυνάμεις αἵτινες μᾶς διαφεύγουσι καθότι δὲν ἔχομεν αἰσθήσεις ὅπως τὰς διακρίνωμεν; Δὲν εἶνε μωρὰ ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις, ἀλλ' εἶνε μωρὰ ἡ ἁπλοϊκότης τῶν παιδαγωγῶν καὶ τῶν κλασσικῶν. Μειδιῶμεν ἡμεῖς σήμερον διὰ τὰς ἰδέας τῶν πρὸ τριῶν αἰώνων ἀστρονόμων, φυσιοδιφῶν, ἰατρῶν, θεολόγων· μετὰ τρεῖς αἰῶνας οἱ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις διάδοχοί μας δὲν θὰ μειδιῶσιν ἄρα καὶ αὐτοὶ διὰ τὰς διαβεβαιώσεις ἐκείνων, οἵ τινες ἀξιοῦσι σήμερον ὅτι γινώσκουσι τὰ πάντα;

Οἱ ἰατροὶ πρὸς οὓς ἀνεκοίνουν πρὸ δεκαπενταετίας τὰ παρατηρηθέντα εἰς διάφορα πειράματα μαγνητικὰ φαινόμενα, ἠρνοῦντο πάντες μετὰ πεποιθήσεως τὴν πραγματικότητα τῶν παρατηρηθέντων γεγονότων. Συνήντησα ἐσχάτως ἕνα ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον: « Ὦ! μοὶ εἶπε μετά τινος πονηρίας, τότε ἦτο μαγνητισμός, σήμερον εἶνε ὑπνωτισμὸς καὶ τὸν σπουδάζομεν ἡμεῖς Εἶνε πολὺ διαφορετικόν! »

Τὸ ἠθικὸν συμπέρασμα εἶνε ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀρνώμεθα ἐκ προκαταλήψεως. Ἂς μελετῶμεν, ἂς καθορίζωμεν καὶ ἡ ἐξήγησις θὰ ἐπέλθῃ βραδύτερον.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πνεύματος διετέλουν ὅτε ἐνῷ περιεφερόμην κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἐντὸς τῆς βιβλιοθήκης μου, ἔπεσε τυχαίως τὸ βλέμμα

μου ἐπὶ κομψῆς ἐκδόσεως τοῦ Κικέρωνος, ἣν ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἶχον παρατηρήσει. Ἔλαβα τὸν τόμον, τὸν ἤνοιξα μηχανικῶς εἰς τὴν πρώτην τυχοῦσαν σελίδα καὶ ἀνέγνωσα τὰ ἑπόμενα :

«Δύο φίλοι ἀφικνοῦνται εἰς Μέγαρα καὶ καταλύουσιν εἰς χωριστὸν ἕκαστος οἴκημα. Εὐθὺς ὡς ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἀπεκοιμήθη καὶ βλέπει ἐνώπιόν του τὸν συνταξειδιώτην του ἀναγγέλλοντα αὐτῷ μὲ τεθλιμμένον ἦθος ὅτι ὁ φιλοξενῶν αὐτὸν διανοεῖται νὰ τὸν δολοφονήσῃ, καὶ καθικετεύοντα αὐτὸν νὰ σπεύσῃ ὅσον τάχιστα εἰς βοήθειάν του. Ὁ κοιμώμενος ἀφυπνίζεται, ἀλλὰ πεισθεὶς ὅτι ἦτο πλάνη ἐνυπνίου, δὲν βραδύνει ν' ἀποκοιμηθῇ ἐκ νέου. Ὁ φίλος του ἐμφανίζεται πάλιν καὶ τὸν ἐξορκίζει νὰ σπεύσῃ, διότι οἱ δολοφόνοι ἑτοιμάζονται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἔτι μᾶλλον ταραχθεὶς ἐξίσταται διὰ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ἐνυπνίου καὶ ἑτοιμάζεται νὰ ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ τὸν φίλον του· ἀλλ' ἡ λογικὴ σκέψις, καὶ ἡ κόπωσις ἐπὶ τέλους ὑπερισχύουσι καὶ κατακλίνεται ἐκ νέου. Τότε ὁ φίλος του ἐμφανίζεται καὶ τρίτην φορὰν ὠχρός, αἱματόφυρτος, μὲ ἠλλοιωμένην ὄψιν : «Ἄθλιε! λέγει αὐτῷ διατί νὰ μὴν ἔλθῃς ὅτε σὲ ἱκέτευον ; Ἐτελείωσε, τώρα ἐκδίκησέ με. Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου θὰ συναντήσῃς παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως ἅμαξαν πλήρη κόπρου· σταμάτησέ την καὶ διάταξε νὰ τὴν ἐκφορτώσωσι· θὰ εὕρῃς τὸ σῶμά μου κεκρυμμένον εἰς τὸ μέσον. Ἀπόδος μοι τὰς τιμὰς τῆς ταφῆς καὶ καταδίωξε τοὺς φονεῖς μου.»

« Τόσον μεγάλη ἐπιμονὴ καὶ τόσον λογικαὶ λεπτομέρειαι δὲν ἐπιτρέπουσιν ἐπὶ πλέον τὸν δισταγμόν· ὁ φίλος ἐγείρεται. τρέχει πρὸς τὴν ὑποδειχθεῖσαν πύλην καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸ ἁμάξιον· σταματᾷ τὸν ὁδηγοῦντα αὐτό, ὅστις θορυβεῖται καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην ἔρευναν ἀνακαλύπτεται τὸ σῶμα τοῦ φίλου του.»

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

[ΥΠΟ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΣΙΓΓΕΡ]

(Ἡ μέτρησις τῶν καταδίκων. — Ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιών. — Αἱ φωτογραφίαι τῶν κακούργων. Ἡ αὐτοψία τῆς μετρήσεως. — Ἐκφρασθέντες πόθοι. — Ἐξέτασις παραπεμφθέντος).

Τόσον πολλὰ ἐγκώμια ἠκούσθησαν περὶ τοῦ εὐφυοῦς συστήματος, δι' οὗ ἐν Παρισίοις ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιὼν κατορθόνει τὴν ἀνεύρεσιν τῶν κακουργούντων, ὥστε εὔλογος περιέργεια νὰ γνωρίσωμεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πλησίον παρεκίνησεν ἡμᾶς νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν ἀγχίνουν ἐφευρετὴν ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἐνεργείας του κατὰ τὸ δικαστήριον καὶ παρακαλέσωμεν αὐτὸν νὰ χορηγήσῃ ἡμῖν ἐπεξηγήσεις τινὰς ἀξίας γνώσεως διὰ τὸ κοινόν. Οὐδὲ λεπτὸν δὲ ὤκνησεν ὁ κ. Μπερτιγιὼν νὰ δεχθῇ ἡμᾶς καὶ νὰ μυήσῃ τὰ κατὰ τὸ σύστημά του. Καὶ ταῦτα ἐπειδὴ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλους ἐφευρετὰς ὁ κ. Μπερτιγιὼν ἔχει εὐλόγους ἀφορμὰς νὰ καταστήσῃ τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ ὅσον ἔνεστι προσιτὴν εἰς πάντας, καθότι ἡ ἐνέργεια αὐτῆς αὐξάνει ἂν προσιδιωθῶσιν αὐτὴν καὶ ἄλλα κράτη. Ἐναντίον τῆς διεθνοῦς τῶν κακουργούντων ἑταιρίας ὁ διδάκτωρ Ἀλφόνσος Μπερτιγιὼν ἀντιτάσσει τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ διεθνῆ δημοσίαν ἀσφάλειαν. Ὅσῳ δὲ περισσότεραι δυνάμεις προσχωροῦσιν εἰς αὐτήν, τόσῳ μακρότερον ἐκτείνονται οἱ πλόκαμοι τῆς δημοσίας δικαιοσύνης, δι' οὗς ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Μπερτιγιὼν ἔγεινεν ὄργανον αὐτόχρημα φοβερὸν κατὰ τῶν κακούργων.

*

— Εἶνε ἐδῶ ὁ κ. Μπερτιγιών;

— Ὦ! κύριε, δυσκόλως δύνασθε νὰ τὸν εὕρητε. Ἀναβῆτε πρῶτον δι' αὐτοῦ τοῦ διαδρόμου, ἔπειτα προχωρήσατε ἀριστερά, ἔπειτα ἀναβῆτε δεξιὰ διὰ τῆς στενῆς κλίμακος, καὶ ἔπειτα....

— Εὐχαριστῶ· ἔπειτα ἐρωτῶ καὶ πάλιν.

Ἅμα εἰσερχομένους εἰς τὸν περίβολον τοῦ δικαστηρίου περιβάλλει ἡμᾶς ἀτμόσφαιρα ἰδιαζόντως πνικτική· τὰ πάντα εἶνε ἐνταῦθα καθειργμένα. καὶ αὐτὸς ὁ ἀήρ· τὰ δὲ βήματα ἡμῶν ἀντηχοῦσιν ἐν τῷ μακρῷ διαδρόμῳ. Αἴφνης ἀνοίγεταί που θύρα τις, καὶ ἐκπηδᾷ δι' αὐτῆς εἴτε ἀφῃρημένος τις, πολυάσχολος δικηγόρος φέρων τὴν δικηγορικὴν αὐτοῦ τήβενον εἴτε ἐξημμένος ἀνακριτὴς ἔχων κατερύθρους τὰς παρειάς. Μόνοι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δικαστηρίου ἀναβλέπουσι μόλις ὑψοῦντες τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διατηροῦντες τὴν ἀδιάφορον αὐτῶν καὶ σχεδὸν ἀπρόθυμον ὄψιν. Ἔχουσι δὰ ἴδει τόσον πολλὰ ἐν τούτῳ τῷ οἴκῳ.

Μετὰ μακρὰν πορείαν διὰ διαδρόμων ὁτὲ μὲν φωτεινῶν, ὁτὲ δὲ μυστηριωδῶς σκοτεινῶν ἐφθάσαμεν τέλος εἰς κλίμακα, πρὸ τῆς ὁποίας ἀναγινώσκεται ἡ ἐπιγραφὴ « Ἀνθρωπομετρία — Φωτογραφία. » Ἐν τῷ διαμερίσματι τούτῳ τοῦ μεγάρου τῶν δικαστηρίων, προωρισμένῳ διὰ τμῆμά τι τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας, ἐξασκεῖ ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιὼν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ταυτισμοῦ. Πταῖσμα τῶν συγγραφέων δικαστικῶν μυθιστοριῶν εἶνε ὅτι συνήθως φανταζόμεθα τοὺς ἀστυνομικοὺς καὶ ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ὡς ἄτομα ἀκροποδητὶ κρυψιβατοῦντα, ταυρηδὸν βλέποντα, ὡς ζοφώδεις, ὠμάς, ἀνοικτίρμονας ὑπάρξεις, ὡς γραφειοκρατικοὺς ἀρχοντίσκους διὰ βραχείας διαδικασίας ἀποπέμποντας, συνωφρυωμένους, ῥικνούς, φαλακρούς, οἱονεὶ κύνας φύλακας ἔχοντας ὄμματα γαλῆς, κράμά τι σχολαστικοῦ καὶ ἀνακριτοῦ. Ἀντίτυπον τοῦ γένους τούτου ἐφοβούμεθα ὅτι θὰ ἐπανίδωμεν ἐν τῷ

ΑΤΗΜΕΛΗΤΟΣ
Εἰκὼν Λ. Πασσίνη.

προσώπῳ τοῦ κ. Μπερτιγιών, ἀλλ' ὅτε ἔστημεν πρὸς αὐτοῦ, ὁποία εὐχάριστος ἔκπληξις!

Πρὸ ἡμῶν ἐνεφανίσθη ἀνὴρ ἀκόμη νεαρὸς καὶ κομψός, φέρων κόμην μέλαιναν, γενειάδα βραχεῖαν καὶ ἐπιμελημένην, εἰς ὀξὺ ἀπολήγουσα· ἡδεῖα δὲ ἦτο ἡ φωνὴ αὐτοῦ καὶ ἐλκυστικὴ ἡ λαλιά, ἀνάλογος πρὸς τοὺς εὐγενεῖς αὐτοῦ τρόπους. Ἐκ τοῦ βαθέος αὐτοῦ βλέμματος ἀπορρέει εὐμένεια. Εἶνε δ' ἐν συνόλῳ προσωποποίησις τῆς εὐγενείας, καὶ πᾶν ἄλλο ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ἢ ὅτι ἔχει πρὸ ἑαυτοῦ ὑπάλληλον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Ἕκαστος ἐφευρετὴς ἔχει ὑπέροχόν τινα πεποίθησιν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ, ἢ μᾶλλον ὀφείλει νὰ ἔχει τοιαύτην, καὶ θέλει νὰ καταστήσῃ αὐτὴν πιστευτὴν εἰς τοὺς ἄλλους. Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὄψεως τοῦ Μπερτιγιὼν εἶνε διακεχυμένη χροιά τις αὐταρεσκείας, ὅταν εὑρίσκῃ εὐκαιρίαν νὰ λαλῇ περὶ τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ συστήματος αὐτοῦ, ὅπερ ἐγένετο ἤδη δεκτὸν μέχρις αὐτῆς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν ἀπωτάτων χωρῶν, περὶ τῶν ἐκπληκτικῶν παραδειγμάτων δυσχερῶν καὶ εὐφυεστάτων ἀνακαλύψεων, αἵτινες ἐγένοντο δι'

αὐτοῦ, περὶ τῶν πολλῶν ἐπισκέψεων εἰδικῶν ἀνδρῶν καὶ λογίων, ὧν ἀξιοῦται. Ἀλλ' ἔμφυτός τις, μετριόφρων συνοχὴ συγκρατεῖ αὐτὸν ἐντὸς τῶν ὁρίων εὐπρεποῦς ἱκανοποιήσεως. Μετ' εὐχαριστήσεως ἀκροᾶταί τις τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, ἃς ἐκφέρει ἤδη δι' ἑκατοστὴν καὶ χιλιοστὴν φοράν, ἀλλ' εἰς ἃς ἔχει τὴν τέχνην νὰ παρέχῃ παντοτε τὸ θέλγητρον τοῦ καινοῦ καὶ τὰς ὁποίας παριστάνει μετὰ τοιαύτης ἁπλότητος καὶ οὕτως εὐλήπτως, ὥστε δύνανται νὰ ἐννοῶσιν αὐτὰς ἐπ' ἴσης οἵτε περίεργοι τριοδῖται καὶ οἱ φέροντες εἰδικὴν ἐντολὴν ξένων κυβερνήσεων.

« Πρὶν ἢ ὁδηγήσω ὑμᾶς εἰς τὴν καθ' αὐτὸ αἴθουσαν τῶν μετρήσεων, λέγει ἡμῖν ὁ κ. Μπερτιγιών, θέλω νὰ μυήσω ὑμᾶς τὸ μυστικόν μας. Τὰ πράγματα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. Ἔχομεν μέχρι τῆς σήμερον ἐν Παρισίοις περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας φωτογραφιῶν ἐγκληματιῶν. Ἂν ἐπρόκειτο νὰναζητήσωμεν ἐν τῷ πλήθει τούτῳ τινά, ὅστις φέρει ψευδώνυμον, ἢ ὅστις ἀφῆκε νὰξήσῃ τὴν γενειάδα του ἢ ὅστις ἐξύρησεν αὐτὴν ἢ τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον μετεβλήθη ἕνεκα τῆς προχωρησάσης ἡλικίας, τὸ ἔργον ἡμῶν θὰ ἦτο μακρὸν καὶ ἴσως ἄκαρπον. Ἀλλὰ διὰ τοῦ συστήματός μου εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτελέσωμεν τὸν ταύτισμὸν ἐν ὀλίγοις λεπτοῖς τῆς ὥρας. Καὶ ἂν μὲν ἔχωμεν τὸ ἀληθὲς ὄνομα τοῦ ἐγκληματίου, εἶνε πολὺ εὔκολον νὰ εὕρωμεν τὴν σημείωσιν τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ, ἂν δ' ἔχωμεν τὰ χαρακτηριστικὰ μόνον, εὑρίσκομεν ἀκόπως τὸ ὄνομά του, ἀρκεῖ νὰ διῆλθέ ποτε ἐντεῦθεν ὁ ζητούμενος.

— Καὶ ταῦτα μεταξὺ ἑκατὸν χιλιάδων φωτογραφιῶν;

— Καὶ ἓν ἑκατομμύριον ἂν ἦσαν, εὑρίσκομεν εὐκόλως τὸν ἕνα, ὡς θὰ ἴδητε ἀμέσως.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατήρξατο ὁ Μπερτιγιὼν τῆς ἐξηγήσεως. « Ἂς λάβωμεν τὸ ἔτος 1866. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἴχομεν ἤδη ἑξήκοντα χιλιάδας φωτογραφιῶν. Ἂς παραδεχθῶμεν, ὅτι ἦχθη πρὸς ἡμᾶς ἀνήρ, ὅστις καλεῖ ἑαυτὸν Δυβάλ. Πρόκειται λοιπὸν νὰ μάθωμεν ἂν οὗτος ὁ Δυβὰλ ἐτιμωρήθη ἤδη παρ' ἡμῶν ἢ παρ' ἄλλου τινὸς γαλλικοῦ δικαστηρίου. Μετροῦμεν κατὰ πρῶτον τὸ μῆκος τῆς κεφαλῆς του, θέτοντες τὴν μίαν διὰ κομβίου περιβαλλομένην ἄκραν διαβήτου εἰς τὴν ῥίζαν τῆς ῥινός, τὴν δὲ ἄλλην εἰς τὸ ἀκρότατον ὅριον τοῦ ὀπισθοκρανίου. Διακρίνομεν δὲ τρία εἴδη μήκους τῆς κεφαλῆς, μικρόν, μέσον καὶ μέγα. Ὑποτιθεμένου δὲ ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ Δυβὰλ εἶνε μεγάλη τὸ μῆκος, ἔχομεν νὰ ζητήσωμεν τὴν κεφαλήν του μόνον ἐν τῷ διαμερίσματι ἐκείνῳ τοῦ ἑρμαρίου μας, ἐν ᾧ φυλάσσονται αἱ φωτογραφίαι ἀνδρῶν ἐχόντων κεφαλὴν μεγάλην τὸ μῆκος. Οὕτως ἐξαιροῦνται τεσσαράκοντα χιλιάδες φωτογραφιῶν καὶ περιορίζεται ἡ ἔρευνα μόνον μεταξὺ εἰκοσακισχιλίων εἰκόνων Ἐξηγήθην σαφῶς;

— Εἴθε νὰ ἐσυνάμην νὰ τὸ ἐπαναλάβω μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκρινείας.

— Τοῦτο δὲν θὰ σᾶς δυσκολεύσῃ.

Προχωρήσωμεν περαιτέρω. Μετροῦμεν τὸ πλάτος τῆς κεφαλῆς ἀπὸ κροτάφου εἰς κρόταφον. Ἀποδεχθῶμεν ὅτι τὸ πλάτος τοῦτο εἶνε μεσαῖον· τότε ἀναζητοῦμεν μεταξὺ τῶν εἰκοσακισχιλίων φωτογραφιῶν μόνον ἐκείνην τὴν θήκην, ἥτις περιέχει τὰς κεφαλὰς μέσου πλάτους. Οὕτως ἐκπίπτουσι πάλιν τὰ δύο τρίτα, καὶ ὑπολείπονται φωτογραφίαι ὀλίγον περισσότεραι τῶν ἑξακισχιλίων. Τότε ἔρχεται ἡ σειρὰ τῆς μετρήσεως τοῦ μέσου δακτύλου. Τὸ δὲ μέγεθος αὐτοῦ ἀποφασίζει εἰς ποίαν σειρὰν εὑρίσκεται ἡ ζητουμένη φωτογραφία. Ἔχομεν λοιπὸν πάλιν νὰ ἐκλέξωμεν μεταξὺ ὡρισμένου τινὸς τρίτου, περίπου δισχιλίων εἰκόνων. Τὸ μῆκος τοῦ ποδὸς ἀποχωρίζει πάλιν δύο τρίτα τῶν ὑπολειπομένων εἰκόνων· τὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν, τὸ μῆκος τοῦ βραχίονος κτλ. παρέχουσι νέας ὑποδιαιρέσεις, ἕως φθάσωμεν εἰς ἐλάχιστον ἀριθμὸν φωτογραφιῶν, ἄνω τῶν ὁποίων ἀναγράφονται τὰ χαρακτηριστικά, ἅτινα παραβάλλομεν μετὰ τῆς νέας ἡμῶν μετρήσεως. Ἂν λοιπὸν ὁ Δυβὰλ εἶχέ ποτε προσαχθῆ πρὸ ἡμῶν, πρέπει νὰ εὑρεθῇ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον· ὡς βοηθητικὸν δὲ μέσον ἔχομεν ἀκόμη τὴν βεβαίωσιν ἰδίων τινῶν σημείων, ἅτινα καθορίζουσι τὴν κρίσιν ἡμῶν καὶ ἂν ὁ πρὸ ἡμῶν προσαγόμενος φέρῃ ὄνομα ψευδές· τοὐλάχιστον ἠξεύρομεν ὑπὸ ποῖον ὄνομα ἐμετρήθη καὶ ἐδικάσθη ἄλλοτε. »

— Ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι μίαν ἐρώτησιν. Πῶς λαμβάνετε τόσον ἀκριβεῖς φωτογραφίας; Οἱ ἐγκληματίαι συνειθίζουσι, ὡς μοι ἐρρέθη, νὰ διαστρέφωσι τὸ πρόσωπον εἰδεχθῶς μορφάζοντες, ὅπως καταστῇ ἀδύνατος ἡ φωτογράφησις αὐτῶν.

— Φωτογραφοῦμεν τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶσιν. Ἂν μοὶ ὑποσχεθῆτε νὰ μὴ προδώσητε τὸ μυστικόν, θὰ σᾶς δείξω πῶς τοῦτο γίνεται.

. . . . . Κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὁ ἐγκληματίας δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι φωτογραφεῖται. Ἀληθῶς δὲ ἡ ἀστυνομία τῶν Παρισίων κέκτηται ἐξαιρέτους φωτογραφικὰς μηχανάς. Ὁ κ. Μπερτιγιὼν ἔδειξεν εἰς ἡμας τὸ πρῶτον φωτογραφικὰς εἰκόνας Αὐστριακῶν, Ρώσων, Ἄγγλων λογίων καὶ ὑπαλλήλων, οἵτινες δὲν εἴξευρον, ὅτι εἶχον φωτογραφηθῆ μετ' αὐτοῦ. Ἔπειτα δ' ἐπέτρεψεν εἰς ἡμᾶς νὰ ῥίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὰς θήκας τὰς περιεχούσας τὰς φωτογραφίας τῶν ἐγκληματιῶν. Εἴδομεν δ' ἐν αὐταῖς τὰς εἰκόνας τῶν κινδυνωδεστάτων καὶ ἐπιτηδειοτάτων κακούργων, δοκιμωτάτων ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ μεταβάλλειν τὴν φυσιογνωμίαν αὐτῶν, τὸ σχῆμα

τοῦ γενείου, τὴν κόμμωσιν. Μεταξὺ ἄλλων εἴδομεν τρεῖς κατὰ βάθος διαφόρους εἰκόνας, τὴν μὲν κακούργου αὐχμηροῦ, εὐρὺ ἔχοντος τὸ στόμα, ἀτενῆ τὸν ὀφθαλμόν. Ἄλλην δὲ βιομηχάνου τοῦ ὁποίου ἡ ὅλη ὕπαρξις ἐνέπνεε τὴν αἴσθησιν εὐμαρείας μικροπολίτου ἀποζῶντος ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ὁποίου ὁ ὀφθαλμὸς προφυλάσσεται διὰ κυανῶν ὑέλων ἀπὸ τῆς ὁρμητικῆς εἰσβολῆς τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας, τέλος δὲ τὴν εἰκόνα φιλοσόφου γενειῶντος, ἐτάζοντος εἰς τὰ μακρὰν μετὰ πραότητος ἅμα καὶ συννοίας. Ἀλλὰ μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις ἡμῶν, ὅτ' ἐμάθομεν ὅτι καὶ αἱ τρεῖς αὗται ὅλως διάφοροι ἀπ' ἀλλήλων εἰκόνες παρίστανον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἤτοι ἕνα τῶν δεξιωτάτων Ἄγγλων τῶν λωποδυτῶν. Ἀλλ' αἱ ἰδιάζουσαι χαρακτηριστικαὶ φωτογραφίαι ἀποτελοῦσιν ἐξαίρεσιν. Αἱ δὲ πλεῖσται εἶνε συνήθεις ἄνευ ἐξαιρέτου τινὸς χαρακτῆρος τύποι. Συνήθως δ' αἱ ἀντιπαθητικώταται τῶν φωτογραφιῶν παριστάνουσι δεσμώτας σχετικῶς ἐλάχιστα κακουργήσαντας, ἰδίως δ' ἐργάτας παρεκτραπέντας, ἀλήτας, μεθύσους, φιλέριδας. Ἀπ' ἐναντίας δ' αἱ ἐνδοξότητες τοῦ ποινικοῦ κόσμου ἔχουσιν ὡς τὸ πλεῖστον ὄψιν λίαν νοήμονα, ἔχουσι τὴν τέχνην νὰ παρουσιάζωνται ὑπὸ φυσιογνωμίαν ἑλκυστικήν, εἶνε συνήθως ἐνδεδυμέναι καλῶς καὶ φροντίζουσι τοῦ σώματος, αἱ δὲ προσωπογραφίαι αὐτῶν ἠδύναντο νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς οἱανδήποτε προθήκην καταστήματος, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τὰ κατ' αὐτὰς ἡ ἰδέα ν' ἀναζητήσῃ ἐν αὐταῖς ἰδιάζοντα χαρακτηριστικὰ κακούργων. Μεταξὺ δὲ τῶν φωτογραφιῶν τῶν γυναικῶν ἐπικρατοῦσιν αἱ ἔχουσαι προκεχωρημένην ἡλικίαν. Ὀλίγαι δὲ μόνον εὑρίσκονται πεσοῦσαι Ἀφροδῖται καὶ πιμελεῖς Βάκχαι τακερὸν ἔχουσαι τὸ βλέμμα, ὀλίγα μόνον νεανικὰ πρόσωπα, ἐφ' ὧν ἀναγινώσκεται ἡ ματαιότης νὰ θέλωσι καὶ ἐνταῦθα νὰ παρουσιάζωνται ἐπιχάριτες. Ἠθέλομεν δὲ ἤδη νὰ ἐκφράσωμεν τὴν χαρὰν ἡμῶν, ὅτι τοὐλάχιστον ἐν τῷ κοσμῳ τῶν γυναικείων καταδίκων δὲν εὑρίσκονται οὕτω πολλαὶ νεανικαὶ ὑπάρξεις ὡς ἐν τῷ τῶν ἀνδρῶν, ὅτε ὁ κ. Μπερτιγιὼν συνέστειλε τὴν ὁρμὴν ἡμῶν ὡς διὰ ψυχρολουσίας, παρατηρήσας ἡμῖν μετὰ ψυχραιμίας, ὅτι αἱ νεαραὶ γυναῖκες δὲν κλέπτουσιν, ἐπειδὴ κερδαίνουσι τὸν ἄρτον αὐτῶν ἄλλως.

*

Θεὸς φυλάξαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς μομφῆς, ὅτι θέλομεν νὰ κάμωμεν εὐφυολόγους παρομοιώσεις κατενώπιον τῆς δυστυχοῦς ἐνσωματώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐνοχῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας. Ὅστις ἔζησέ ποτε αὐτὸς ἐν πενίᾳ καὶ στερήσει καταλαμβάνεται ὑπὸ βαθυτάτου ἐλέου καὶ δι' αὐτὸ τὸ ὑπὸ τῆς κοινωνίας δικαίως ἀπερριμένον πλασμα. Ἀλλ' εἰς τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν μετρήσεων ἐπέρχεται ἀκουσίως ἡ ἀνάμνησις βιομηχανικοῦ ῥαπτικοῦ ἐργοστασίου, ἐν τῷ ὁποίῳ σημειοῦνται τὰ μέτρα πολλῶν συγχρόνως πελατῶν. Ἐφ' ὑψηλῶν ἀναβάθρων πρὸ μελανῶν γραφείων κάθηνται οἱ γραμματεῖς, οἵτινες ἀναγράφουσι τὰ ὑπὸ τῶν τὴν μέτρησιν ἐπιχειρούντων ὑπαλλήλων ἐκφωνούμενα μέτρα. Δι' ἕκαστον μέτρημα, διὰ τὴν κεφαλήν, τὰ ὦτα, τοὺς πόδας, τὸν ἄνω βραχίονα, τὸ στῆθος καὶ τὸ πλάτος τοῦ σώματος, ἔχοντος ἀναπεπταμένας τὰς χεῖρας, ὑπάρχει ἴδιον ὄργανον, καὶ ἑκάστην φορὰν ὀφείλει ὁ μετρούμενος νὰ λάβῃ θέσιν διάφορον τῆς προτέρας. Ἐπί τινος δὲ θρανίου κάθηνται οἱ συλληφθέντες, γυμνὰς ἔχοντες τὰς χεῖρας καὶ τὰς κνήμας καὶ ἀναμένοντες νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά των. Οἱ τὸ πρῶτον ἤδη προσερχόμενοι παρακολουθοῦσιν ὑπόπτως πᾶσαν κίνησιν τῶν πρὸ αὐτῶν μετρουμένων, ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἤδη ἄλλοτε ἐμετρήθησαν ἐν ταύτῃ τῇ αἰθούσῃ παραδίδονται εἰς τὴν μέτρησιν ἐν ἀφαιρέσει ἢ μετὰ νωχελοῦς ἀδιαφορίας. Πλησίον κακούργων πολιοτρίχων ἐχόντων αχύμηρὸν καὶ ἀκατάστατον τὸ γείρον, διαυγεῖς δὲ τοὺς ἀπατηλοὺς ὀφθαλμοὺς βλέπομεν νεανίσκους ἔχοντας τὴν ὄψιν κιτρινωπὴν καὶ κατάκοπον ἐκ τῆς κακονυκτίας καὶ ἀτενίζοντας πρὸ ἑαυτῶν διὰ δύο βλακωδῶν καὶ κτηνωδῶν ὀφθαλμῶν, ἀποτυπούντων τὴν ἐν αὐτοῖς ἐνδομυχοῦσαν ψυχήν. Πλησίον θερμαστοῦ ἀκόμη ὅλως κατησβολωμένου ἐκ τοῦ καπνοῦ τῆς μηχανῆς κάθηται ἀνὴρ λεπτοὺς καὶ καθαρίους ἔχων τοὺς δακτύλους, τοὺς ὁποίους δυστυχῶς συχνότατα μετεχειρίσθη πρὸς περίεργον ψηλάφησιν τῶν θυλάκων τῶν ἄλλων.

Ἕπεται τὸ τέλος **Μετάφρασις Α.**

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀνέκδοτοι δημώδεις παροιμίαι.

(**Ἠλείας**).

Ἀπὸ βραδὺς 'στὸ σπίτι σου, τὴ νύχτα 'στὴ δουλειά σου.

—

Ἀπὸ ῥουφὸ κεφάλι, κι' ἀπὸ συναγρίδα μέση.

—

Ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ὅπου προφήτης γάϊδαρος.

—

Ἀπὸ παπᾶ 'ς τὸ σπίτι σου, κάλλιο χωροφύλακα.

—

Ἔφαγε ὁ ζαρίφης ἕν' αὐγό, κι' ἀλείφτηκε σύλη ἡ πλάτη του.

—

Ἔχει ὁ τοῖχος αὐτιὰ κι' ὁ λόγγος μάτια.

—

Ἡ τριχιὰ τρώει τὴν πέτρα.

—

Ἡ φτήνια τρώει τὸν παρᾶ.

(Ἐκ συλλογῆς Π. Ι. Λιναρδακη).

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ

Κ. Μάνου «Λόγια τῆς Καρδιᾶς.» — Δ. Π. Ταγκοπούλου «Πρῶτοι Στίχοι.»

Ὁ Ζεύς, ὁ Προμηθεὺς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ κατασκευάσαντες ὁ μὲν ταῦρον, ὁ δὲ ἄνθρωπον, ἡ δὲ οἶκον, ἐξέλεξαν τὸν Μῶμον διὰ νὰ κρίνῃ τὰ ἔργα των. Ὁ φθονερὸς δ' ἐκεῖνος εἰς μὲν τὸν Δία ἔλεγεν ὅτι ἡμάρτησε διότι δὲν ἔθεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταύρου ἐπὶ τῶν κεράτων διὰ νὰ βλέπῃ ποῦ κτυπᾷ· εἰς τὸν Προμηθέα ὅτι ὤφειλε νὰ κρεμάσῃ ἔξωθεν τὰς φρένας τοῦ ἀνθρώπου διὰ νὰ διακρίνωνται οἱ πονηροί· καὶ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ὅτι ἔπρεπε νὰ κατασκευάσῃ τὸν οἶκον τροχήλατον, διὰ νὰ μεταβάλωμεν εὐκόλως θέσιν, ἂν τύχῃ νὰ ἔχωμεν κακοὺς γείτονας. «Καὶ ὁ Ζεὺς ἀγανακτήσας κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βασκανίᾳ, λέγει ἐν τέλει ὁ γηραιὸς Αἴσωπος, τοῦ Ὀλύμπου αὐτὸν ἐξέβαλεν.» Ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν τὸ ἔργον τοῦ Μώμου ἐπαγγέλλεται θεότης θηλυκοῦ γένους, ἡ Κριτική· ἀλλ' ἂν καὶ κατ' εὐθεῖαν ἀπόγονος τοῦ θεοῦ, ἐργάζεται τώρα ὡς νὰ μὴ ἔχῃ οὐδεμίαν, ἢ ἐλαχίστην, σχέσιν μετ' αὐτοῦ. Ὑπέστη καὶ αὐτὴ τὸν νόμον τῆς ἐξελίξεως· διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ βίου μετεβλήθη καὶ ἀνεπτύχθη ἀπὸ βασκάνου δυνάμεως εἰς βασίλισσαν, πάντοτε μὲν αὐστηρὰν καὶ πολυπράγμονα, ἀλλ' εἰλικρινεστέραν, εὐσυνείδητον, φιλόστοργον, ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς ὁποίας πολλάκις ῥέει μέλι καὶ γάλα· δὲν ὁδηγεῖ τὰς σκέψεις της ὁ φθόνος, ἀλλ' ἡ συμπάθεια· δὲν εἶνε ὡς ἄλλοτε ξηρὰ καὶ στενοκέφαλος, δὲν δογματίζει, δὲν ἐκδίδει ἀποφάσεις, ἀλλὰ βλέπει εὐρύτατα, ἐπιφυλάσσεται, χαριεντίζεται, φιλοσοφεῖ· δὲν νοεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἰσθάνεται· ὁσάκις δὲ σοφιστευομένη τὸν ἥττονα λόγον κρείττω ποιεῖν καὶ τἀνάπαλιν, ἐνθυμίζει τὴν ἄρρητον χάριν τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος· συνδέεται ὀσημέραι στενότερον ὄχι μόνον μὲ τὴν Καλολογίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν Ψυχολογίαν καὶ μὲ τὴν Κοινωνικὴν Ἐπιστήμην, καὶ μὲ πᾶσαν ἐπιστήμην, ἐξ αὐτῶν ἐνδυναμουμένη καὶ διαφωτιζομένη, καὶ ἐνῷ ἀνατέμνει καὶ ἀναλύει, δὲν καταφρονεῖ καὶ τὴν σύνθεσιν, καὶ εἶνε καλλιτέχνις καὶ αὐτή. Ὁ σκαιὸς Μῶμος ἂν τὴν ἔβλεπε, δὲν θὰ τὴν ἀνεγνώριζεν, ἢ θὰ τὴν ἀπεκήρυττεν.

Ἂν θὰ παρέχω λ'ἐγὼ κατὰ διαλείμματα εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας* προχείρως τινὰς σημειώσεις συνδεομένας πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν πνευματικὴν κίνησιν, ἰδαιτέρως δὲ τὴν ἐμφάνισιν βιβλίων ἀξίων λόγου ὁπωσδήποτε, δὲν ἀνυψῶ μὲ τοῦτο οὐδὲ τὴν σημαίαν τοῦ Μώμου, οὐδ' ἀξιῶ τὸν τίτλον ἱεροφάντου τῆς Κριτικῆς. Τὸ τόλμημα σημαίνει ὅτι ἀγαπῶ τὰ βιβλία βαθύτερον καὶ ἀγνότερον ἢ ὅσον ἄλλοι τὰ ἀγαποῦν· σημαίνει ὅτι ἓν βιβλίον δι' ἐμὲ δὲν εἶνε ἁπλῶς μόνον ὄγκος ἐκ σελίδων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον φιλοκάλως διακεκοσμημένων, καταστίκτων ἐκ μαύρων κηλίδων, αἵτινες παρέχουσιν εἰς τὸ πνεῦμα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὡρῶν τινων τέρψιν ἢ ἀνίαν. Τὸ βιβλίον εἶνε ὡς ἡ γυνή· εἶνε πλῆρες τῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἀδυναμιῶν ἐκείνης. Τὸ βιβλίον ἔχει μορφὴν καὶ ψυχήν· ἐνίοτε μορφὴ καὶ ψυχὴ συνδέονται μεταξύ των ἁρμονικώτατα, ἄλλοτε διάκεινται ἐχθρικώτατα μεταξύ των. Τὸ βιβλίον εἶνε ὡραῖον, ἄσχημον, λαλεῖ εἰς τὸ πνεῦμα, εἰς τὰς αἰσθήσεις, θέλγει τὴν ὅρασιν, κηλεῖ τὰ ὦτα, εὐαρεστεῖ τὴν ἀφήν, ἀναπέμπει ἴδιον ἄρωμα, συγκινεῖ, μεθύει, κινεῖ τὸν γέλωτα, γεννᾷ τὰ δάκρυα, προξενεῖ ἀποστροφήν, ἀντιπάθειαν, ἀφοσίωσιν, ἐνθουσιασμόν, λατρείαν. Τί εὐρὺς καὶ τί βαθὺς ὠκεανὸς ὁ ἔρως τοῦ βιβλίου! Καὶ καταλαμβάνω καὶ αἰσθάνομαι ὅτι δικαιοῦμαι καὶ δύναμαι νὰ ἐκφέρω τὴν γνώμην μου ἐπ' αὐτοῦ, ὁσάκις μοῦ παρουσιάζεται εὐκαιρία, ἀπαράλλακτα ὅπως ἐκφέρω τὴν γνώμην μου περὶ τῆς γυναικὸς τὴν ὁποίαν συνήντησα καθ' ὁδὸν ἢ ἐγνώρισα ἐν κύκλῳ οἰκείων. Καὶ χαίρω διότι πρῶτον μοῦ παρουσιάζεται ἡ ποθητὴ εὐκαιρία ἐκ τῆς ἐκδόσεως δύο βιβλιαρίων στίχων, τοὺς ὁποίους ἔγραψαν νέοι μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν ἀφροντισίαν τῆς νεότητος.

—

Ἂν ὁ κ. Μάνος ἦτο κατὰ ἔτη τινὰ πρεσβύτερος καὶ ἐδημοσίευε τοὺς στίχους του πρὸ δεκαπενταετίας, δὲν θὰ τοὺς ἐπέγραφεν ἁπλῶς καὶ σαφῶς Λόγια τῆς Καρδιᾶς. Θὰ εὕρισκε δι'αὐτοὺς μεταφορικόν τινα τίτλον πομπώδη καὶ βαρύηχον, ἀόριστον καὶ πτερόεντα, εἰς δὲ τὰ λόγια τῆς καρδιᾶς του, τὰ ὁποῖα ἀποτυπώνει ἐπὶ τῶν στίχων του, θὰ ἔδιδεν ἄλλην μορφήν, πολὺ διαφορετικὴν τῆς παρούσης. Θὰ ἔψαλλε καὶ τότε τὴν ἀπιστίαν τῆς ἐρωμένης, τὴν ἀγαλλίασιν τῆς οἰκογενείας, τὴν σκιὰν τοῦ θανάτου καὶ τὸ ἀκτινοβόλημα τοῦ ἔρωτος, τὴν σκλαβωμένη Πόλι, καὶ τὰ ῥόδα τοῦ Μαΐου, ἀλλὰ συγχρόνως θὰ ἐλάμβανε πάντα τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα διὰ νὰ καταστήσῃ τὰ ᾄσματά του ἀνυπόφορα εἰς τοὺς μὴ τρέφοντας περὶ ποιήσεως ἰδέας μπακάλιδων. Θὰ παρουσιάζετο εἰς κάθε στίχον ὁ ποιητὴς ἐπιτηδεύων ἀπόγνωσιν Βύρωνος καὶ κατάνυξιν Λαμαρτίνου· θὰ περιεσύλει τὸν Παράσχον, θὰ ἐμιμεῖτο τὸν Παπαρρηγόπουλον· αὐτοὶ θὰ ἦσαν οἱ κλασσικοί του· δὲν θὰ ὑπώπτευε τὸ χονδροειδὲς τῶν ὁμοιοκαταληξιῶν του, οὐδὲ τὸ ἀκατάστατον τῆς φράσεώς του, θὰ μετεχειρίζετο τὴν ἄχρουν καὶ τετριμμένην γλῶσσαν τῶν ἐφημερίδων, θὰ παρεγέμιζε τοὺς στίχους του μὲ ἑλληνικούραις κινεζικῆς καταγωγῆς καὶ θὰ ἔκρινε δόξαν του νὰ μὴ ἐκφράσῃ τίποτε στρογγυλά, εὐρινῶς, συμμέτρως καὶ ῥυθμικῶς. Σήμερον ὁ κ. Μάνος ἐπὶ τῶν αὐτῶν τόπων ἀνθολογεῖ· ἀλλὰ σήμερον παρέχει νέαν μορφὴν εἰς τοὺς στίχους του, ἤ, ἀκριβέστερον, φροντίζει ὥστε νὰ ἔχωσιν οἱ στίχοι του μορφήν. Καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τούτου δὲν θὰ ἤρκει ἡ ἔμφυτος καλαισθησία τοῦ νέου ποιητοῦ, ἂν ἀπό τινος χρόνου δὲν διεφωτίζετο ἡ ποιητικὴ συνείδησις ἡμῶν καὶ δὲν ἐστρεφόμεθα πρὸς τὴν ἀγνοτάτην ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ πηγὴν ποιητικοῦ κάλλους καὶ φραστικῆς εὐρυθμίας, τουτέστι πρὸς τὴν μελέτην τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ᾀσμάτων. Καὶ ὁ γράψας τὰ «Λόγια τῆς Καρδιᾶς·» συμφώνως πρὸς τὰ ὑποδείγματα καὶ ἄλλων ἐκ τῶν συγχρόνων ποιητῶν ἡμῶν, ἀντὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς χυδαίας θρηνῳδίας καὶ νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν ἀνάλατον αἰσθηματολογίαν τοῦ ψευδολυρισμοῦ, περιβάλλει τοὐναντίον τὰς νεανικὰς ἐμπνεύσεις του δι' ἐπικῆς σεμνότητος, κοσμεῖ τοὺς στίχους του διὰ τοῦ πέπλου

τῆς ἀντικειμενικότητος, εἶνε ἁπλοῦς, φιλοπαίγμων, προτιμᾷ τὴν ἤρεμον διήγησιν τῆς κούφου ἐπιδείξεως, δὲν ἀδιαφορεῖ πρὸς τὰ θέλγητρα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ τὴν ἄρρητον χάριν τοῦ ἐθνικοῦ βίου, καὶ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐμπνέεται ἐκ τῶν δημοτικῶν παραδόσεων, αἵτινες μετὰ τῶν θρησκειῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀποτελοῦσι, καθὼς θέλουν νεώτεροί τινες καλολόγοι, τὴν τριπλῆν ὑπόστασιν πάσης ἀξίας λόγου ποιήσεως. Διὰ τοῦτο τὸ ὡραιότερον ποίημα τῆς συλλογῆς εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ Νεράϊδες, ἐν ταῖς ὁποίαις ἡ πλαστικότης τῶν στίχων καὶ τῶν εἰκόνων ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ὀνειρῶδες καὶ διαρρέον κάλλος τῶν νερογεννημένων θεοτήτων. Εἰς τοὺς στίχους τοῦ Γυρισμοῦ κινεῖται καὶ φρίττει ἡ στοργή. Θὰ ἦσαν δὲ τελειότεροι ἂν δὲν κατέληγαν κάπως ψυχρῶς. Γνωστὴ εἶνε εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας ἡ Σκλάβα ἡ Πόλι «ποῦ κάθεται καὶ κλαίει», ἐνῷ «ὁ φιδωτὸς ὁ Βόσπορος τὴν συμπονᾷ καὶ λέει», ποίημα ἀξιοσημείωτον καθ' ὅσον ἐν αὐτῷ ὁ πατριωτισμός, τοῦ ὁποίου τόση κατάχρησις γίνεται παρ' ἡμῖν, ὡς μόνης πηγῆς ἐμπνεύσεως καὶ στοιχείου ποιήσεως, ἐκφράζεται κατὰ ζῆλον τῆς δημοτικῆς ποιήσεως διὰ προσωποποιίας, συντόνως λαλούσης, ἄνευ τῆς συνήθους μεθόδου τῶν μακρῶν ῥητορικῶν περιόδων καὶ ἐθνικῶν καυχησιολογιῶν. Δεκαπεντασύλλαβοι δὲ ὡς οἱ ἐν ἀρχῇ τοῦ Τραγουδιστοῦ δύνανται ἐπαξίως νὰ τιτλοφορηθῶσιν ἄπταιστοι.

Ἀκοῦς, τρελλὲ τραγουδιστή, τὰ φύλλα πῶς μιλοῦνε
Καὶ 'ς τ' ἀγερᾶκι ποῦ περνᾷ πῶς γλυκοτραγουδοῦνε,
Ἀκοῦς, ἀκοῦς καὶ τὸ νερὸ πῶς γλυκοτραγουδάει
Ὅταν γοργὸ γοργὸ περνᾷ 'ς τῆς λιγαριᾶς τὸ πλάι;
Ἔλα καὶ σύ, τραγουδιστή, κοντά μου νὰ καθήσῃς
Καὶ τραγουδάκι τρυφερὸ νὰ γλυκοτραγουδήσῃς.
Κι' ἂν τραγουδήσῃς ἔμμορφα τ' αὐτί μου νὰ ξεχάσῃ
Τὸ ἐρωτικὸ τὸ μίλημα τῶν φύλλων μεσ' 'ς τὰ δάσῃ,
Κι' ἂν τραγουδήσῃς ὤμορφα τρελλὲ τραγουδιστή μου,
Νὰ λησμονήσῃ τοῦ νεροῦ τὸ μίλημα τ' αὐτί μου.

Ἐν τούτοις ἂν τις μὲ ἠρώτα κακεντρεχῶς καὶ ἐπιμόνως: «Μὰ δὲν εὑρίσκεις λοιπὸν καὶ κανὲν ἀγκάθι εἰς τὰ ῥόδα αὐτὰ τὰ ὁποῖα σὲ βλέπω νὰ μυρίζεσαι μὲ τόσην ὄρεξιν;» Διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴν κακεντρέχειάν του, θὰ τοῦ ἀπήντων: Βέβαια· τὸ κυριώτατον ἁμάρτημα τὸ ὁποῖον κατώρθωσα νὰ ἀνακαλύψω εἰς τοὺς στίχους τοῦ κ. Μάνου εἶνε ὅτι οἱ τίτλοι αὐτῶν, παρὰ τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν σαφήνειάν των, ἢ μᾶλλον ἕνεκα αὐτῆς τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς σαφηνείας των, προδιαθέτουσι τὸν ἀναγνώστην εἰς ἀνάγνωσιν ποιημάτων εὐρυτέρου κύκλου, δαψιλεστέρας ἐμπνεύσεως. Ποιητὴς ὁ ὁποῖος ἀφίνει τὴν καρδιάν του νὰ ὁμιλήσῃ — παρὰ τὴν χυδαίαν παρεξήγησιν τοῦ ὅρου καρδία ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει — εἶνε συνήθως ποιητὴς ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ ᾆσμα καταλείβεται φλογερὸν ὡς λάβα ἠφαιστείου, ὁρμητικὸν ὡς χείμαρρος, ἀτίθασον ὡς πολεμοχαρὴς κέλης, ἐμπαθές, ἀπερικάλυπτον, ἐνῷ τὸ ᾆσμα τοῦ κ. Μάνου, ἐγκρατὲς καὶ σεμνὸν καὶ γαλήνιον, στερεῖται τῶν οὐσιωδῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων. Ἐπίσης ἡ μόνη τρωτὴ ὄψις τῶν «Τραγουδιῶν τοῦ βουνοῦ» εἶνε ὅτι δὲν ἀνταποκρίνονται τελείως πρὸς τὴν ἐπιβλητικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ δυσπρόσιτον ὕψος τοῦ βουνοῦ καὶ δὲν ἀποδίδουσι πᾶν ὅ,τι ἐκφράζει καὶ ἐξεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ποιητοῦ ἡ ἐν λόγῳ ἔννοια. Ἂν μὲ ἐρωτᾶτε διὰ τὰ «Τραγούδια τοῦ χρόνου» ἂν καὶ ἀντιλαμβάνομαι τὴν ἐπιγραμματικὴν των χάριν καὶ τὴν νεανικὴν καὶ δροσερὰν ἀφέλειαν, ὁμολογῶ ὅτι δὲν τὰ συμπαθῶ καὶ πολύ. Ἐνώπιον τῆς ἰδέας τοῦ χρόνου ἄλλως πως διατίθεμαι, καὶ ἄλλως πως θὰ ἔψαλλα τὸν στενὸν αὐτὸν σύνδεσμον τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων πρὸς τὰς ἀλλοιώσεις τῆς φύσεως· ἀλλ' αὐτὸ εἶνε καθαρὰ ἀτομικὴ γνώμη μου. Ἡ γνώμη, ἡ ὁποία δὲν εἶνε μόνον ἰδική μου, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων ἀξιωτέρων ἐμοῦ, εἶνε ὅτι τὰ «Λόγια τῆς Καρδιᾶς», ὡς πρωτόλεια νεαροῦ ποιητοῦ, πλήρη χάριτος καὶ γνώσεως, πολλὰ κατώρθωσαν καὶ περισσότερα ὑπόσχονται.

—

Πρῶτοι στίχοι, λιτότερον ἀκόμη καὶ δειλότερον ἐπιγράφεται τὸ ὀλιγοσέλιδον τεῦχος τοῦ κ. Δ. Π. Ταγκοπούλου. Χαρακτηριστικώτερον ἀκόμη θὰ ἦτο ἂν ὅλοι ἐπιγράφοντο Εὔθυμοι στίχοι διὰ τοῦ τίτλου ὅστις περιλαμβάνει μέρος τῆς ὅλης συλλογῆς. Διότι ἐπὶ πάντων σχεδὸν ὑπολανθάνει ἢ ἐκδηλοῦται ζωηρῶς ἡ κλίσις τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν παρῳδίαν καὶ τὴν σάτυραν, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν Ἀρχαίων στίχων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέγει πρὸς παράφρασιν τοὺς φαιδροτέρους καὶ παιγνιωδεστέρους ἐκ τῶν τοῦ Βίωνος καὶ τοῦ Ἀνακρέοντος. Οἱ Πρῶτοι Στίχοι διαφέρουν, ὡς βλέπετε, ἀπὸ τὰ Λόγια τῆς Καρδιᾶς· δὲν τοὺς ζωογονεῖ ἡ αὔρα τοῦ βουνοῦ, δὲν κανονίζει τὰς πτήσεις των ἡ δημοτικὴ παράδοσις, δὲν ῥυθμίζει τὸ σχῆμά των ἡ ἀγροτικὴ διήγησις· ἀνέπνευσαν τὸν ἀέρα τῆς πόλεως, ἀρέσκονται εἰς τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦσι φιλογέλωτες θίασοι νεανιῶν, δὲν φεύγουσιν οὐδὲ τῶν ᾠδικῶν καφενείων τὴν πνιγηρὰν ἀτμοσφαῖραν, ἐξομολογοῦνται καὶ σκώπτουν ἐν ταὐτῷ τοὺς ἔρωτάς των, παροδικὰ αἰσθήματα μηδαμινὰ καὶ εὔθραυστα ὡς αἱ πομφόλυγες, ἐνίοτε κύπτουν διὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα των, πρὸ βιβλίων ἀρχαίων ἢ νεωτέρων στίχων, ἄλλοτε πλέκονται εἰς ἐλαφρὰ μυθάρια. Ἡ γλῶσσα καὶ αὐτῶν εἶνε ἡ καλουμένη δημοτική, ἀλλὰ κάπως τραχυτέρα καὶ ἀτημέλητος, ἂν καὶ δὲν εἶνε ἀγροδίαιτοι ὡς οἱ τοῦ συναδέλφου των καὶ ἀνεπτύχθησαν ἐν τῇ πόλει. (Ἐνταῦθα κρίνω εὔλογον νὰ παρατηρήσω ἁπλῶς ὅτι τὴν κοινῶς καλουμένην δημοτικὴν γλῶσσαν θὰ ἦτο δίκαιον ἂν ὀνομάζωμεν πληρέστερον καὶ χαρακτηριστικώτερον ποιητικὴν γλῶσσαν· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου ἀποτελοῦσι θέμα λόγου ἴδιον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάπτυξις δὲν εἶνε ἔργον τῆς παρούσης στιγμῆς). Ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν δύο τούτων νέων νεοφανῶν καὶ ἀνομοίων ποιητῶν ὑπάρχει κοινός τις οὐσιώδης σύνδεσμος· ἀμφότεροι ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ νέου ῥεύματος τῆς ποιητικῆς παραγωγῆς, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ γίνεται αἰσθητὸν ἀπὸ δωδεκαετίας περίπου καὶ ἔκτοτε ἠρέμα καὶ λεληθότως χωρεῖ ἐξελισσόμενον.

Ὁ γράψας τοὺς Πρώτους Στίχους φαίνεται ὅτι ἀγαπᾷ τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν φαιδρότητα καὶ ἐνίοτε μάλιστα ἐν νεανικῇ ἀφροντισίᾳ ἐπιδεικνύει τὴν ἐνόχλησιν τὴν ὁποίαν τοῦ προξενοῦν οἱ μελαγχολικοὶ καὶ οἱ δύσθυμοι. Τοιοῦτον αἴσθημα εἶνε φυσικὸν ἐν τῇ ζωῇ τῆς ἀμερίμνου νεότητος· ἀλλ' ἐν τῇ ζωῇ τὰ πράγματα κρίνονται σχετικῶς, ἐνῷ ἐν τῇ τέχνῃ ἡ ἰδέα τοῦ ἀπολύτου σταθμίζει ἀληθέστερον τὰ πάντα. Ἂν ὁ ποιητὴς εἶνε μελαγχολικὸς ἢ φαιδρός, ὀλίγον φροντίζω· ὅ,τι μὲ ἐνδιαφέρει, ὅ,τι μὲ συγκινεῖ καὶ μὲ κατακτᾷ ἐν τῷ ποιητῇ εἶνε ἡ ψυχή· ὁ ποιητὴς

πρέπει νὰ ἔχῃ ψυχήν, δηλαδὴ πρέπει νὰ νοῇ, νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ πάσχῃ, κατέχων συγχρόνως τὴν δύναμιν τοῦ ἐκφράζειν τὰ νοήματα, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ πάθη του δι' εἰκόνων καὶ συμβόλων ἐν ῥυθμῷ καὶ μεγέθει. Πᾶσα στιχογραφία, ἔξω τοῦ κύκλου τούτου, δύναται νὰ εὐχαριστῇ τὰ ὦτα, δύναται νὰ γαργαλίζῃ τὰ νεῦρα, δύναται καὶ τὰ δάκρυα ἀκόμη νὰ ἀποσπᾷ, ἀλλὰ δὲν εἶνε ποίησις. Εὐτυχῶς ἐντὸς τῶν στίχων τοῦ κ. Ταγκοπούλου ὑπολανθάνει ψυχή τις. Καὶ τὸ περίεργον εἶνε ὅτι οἱ ὡραιότεροι στίχοι τῆς μικρᾶς συλλογῆς, οἱ ἐκ γνησιωτέρας ποιήσεως πεπλεγμένοι ὄχι μόνον δὲν εἶνε οἱ εὔθυμοι, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶνε ἐκεῖνοι ἐν οἷς ὑποδηλοῦται ἡ ἰδέα τῆς συμφορᾶς, τοῦ νεκροταφείου, τοῦ θανάτου. Αἱ τρεῖς στροφαὶ τοῦ προλόγου του ἔχουν πολλὴν ἔκφρασιν, καὶ μοῦ ἐνθυμίζουν τὸ ἴον τοῦ γάλλου ποιητοῦ, τὸ ὁποῖον ὡς μόνην χάριν ἐζήτει ὀλίγην χλόην διὰ νὰ κρυφθῇ. Λοιπὸν ἡ τελικὴ ἰδέα τοῦ ποιητοῦ εἰς τὰς στροφὰς ταύτας εἶνε ὅτι οἱ στίχοι του

Φτωχοὶ καὶ ντροπαλοὶ
Λίγον καιρὸ θὰ ζήσουν.

Ἐκ τῆς «Εὐτυχίας», ἡ ὁποία εἶνε σωστὸν ποίημα μὲ κάποιον βάθος καὶ μὲ νόημα, μανθάνω — ἀδιάφορον ἂν δὲν εἶνε νέον τὸ μάθημα —

Γιὰ νὰ νοιώσῃς τὴ χαρὰ καθὼς ποθεῖς
Πρέπει πρῶτα συμφοραὶς νὰ δοκιμάσῃς.

Τὸ κάλλιστον δὲ ποίημα τὸ γεγραμμένον μὲ καλλιτεχνικὴν λεπτότητα καὶ φανερῶνον ἀληθινὸν πόνον, εἶνε τὸ εἰς τὸν τραγικῶς ἀποθανόντα ἀδελφόν του:

Οἱ στίχοι αὐτοὶ τὸν πόνο μου δὲ λένε!...

Βαθειά, μέσα 'ς τὰ στήθειά μου, φωλιάζει
Τραγοῦδι θλιβερό, φαρμακεμένο,
Ποῦ τ' ἄμοιρο, σὰν ὄρνιο τὰ σπαράζει
Καὶ κλαίει τὴ συμφορά μου ἀγριεμένο.

Τραγοῦδι ποῦ τὸ Χάρο ἔχει πατέρα·
Σ' τἀχεῖλί μου ποτὲ δὲν ἀναβαίνει·
Θεριὸ ὅπου δὲ ζῇ 'ς αὐτὴ τὴ σφαῖρα

Κ' αἰώνια ἐκεῖ θαμμένο θὲ νὰ μένῃ!
Κι' ἂν κάποτε τἀχεῖλί μου ξεχνάῃ
Καὶ κάνει πῶς σιγὰ σιγὰ τ' ἀρχίζει,
Σὲ δάκρυα εὐθὺς αὐτὸ ξεσπάει!...

Αὐτό 'νε τὸ τραγοῦδι ποῦ σ' ἀξίζει!

Προτιμότερον θὰ ἦτον ἂν ὁ ποιητὴς εἰς τὰς 46 μόνον σελίδας τοῦ βιβλίου του παρέθετεν ἐπαρκέστερον ἀριθμὸν ποιημάτων ὡς τὰ ἀνωτέρω, παραλείπων ἄλλα τινὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν θέσιν των εἰς ἐφημερίδας, ἀλλ' ὄχι εἰς βιβλίον. Οἱ «Πρῶτοι στίχοι» εἶνε δείγματα μόνον διὰ νὰ πεισθῶμεν ὅτι ὁ ποιητὴς ἠμπορεῖ νὰ μᾶς προμηθεύσῃ βραδύτερον ὑφάσματα ἄξια τῆς Τέχνης.

Κωστης Παλαμας.

ΕΡΩΤΙΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ

Σ' ἀγάπησα καὶ πῶς θὰ ζῶ εἶχα κρυφὴν ἐλπίδα,
Κ' ἐγὼ μιὰ 'μέρα μὲ ζωὴ 'ς τὰ μάτια μου δὲν εἶδα.

—

Ὅσαις φοραὶς τὰ μάτια μου σ' ἐσένανε γυρίσω,
Τόσο φαρμάκι καὶ φωτιὰ 'ς τὰ στήθια θὰ γροικήσω.

—

Πῶς μὲ μισεῖς μοῦ εἶπανε πρὶν σὲ γνωρίσω ἀκόμη,
Κ' εἶπα σὰν 'δῇ τὸ πόνο μου ἴσως ἀλλάξῃ γνώμη.

—

Τὴ μάννα σου τὴ 'ρώτησα νὰ ἰδῶ τὶ λέει γιὰ σένα,
Καὶ μοῦ εἶπε πῶς ἐσὺ ἤσουνα ἡ πειὸ σκληρή της γέννα.

—

Ὅσαις φοραὶς ἐρώτησα τὰ μάτια σου μὲ πόνο,
Μοῦ εἶπαν χαρὰ μὴν καρτερῆς παρὰ λαχτάρα μόνο.

—

Διαβατικὰ 'ς τὸν οὐρανὸ περνοῦν τὰ περιστέρια,
Ἔτσι μὲ λύπη ἡ 'μέραις μου περνοῦν 'ς τὰ δυό σου χέρια.

—

Ἐγὼ μ' ἀγάπη 'ς τὴν καρδιὰ καὶ σὺ μὲ τὴ σκληρότη,
Θὲ νὰ περάσουμε πικρὴ καὶ παιδεμμένη νειότη.

Ζάκυνθος Δ. Ι Μαργαρης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Θύματα τῆς ἐπιστήμης. Ἐκ τῶν ἐξερευνητῶν τῆς Ἀφρικῆς πολυάριθμοι εἶνε οἱ προώρως θανόντες ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἠπείρῳ, θύματα γενόμενοι τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης ζήλου αὐτῶν· 179 ἐν ὅλῳ εἶναι οἱ θανόντες κατὰ τὸν λήγοντα αἰῶνα, ἐκ τούτων δὲ 75 ἦσαν Ἄγγλοι, 38 Γερμανοί, 35 Γάλλοι, οἱ δὲ λοιποὶ Αὐστριακοί, Ἰταλοί, Ἀμερικανοὶ κλπ. Οἱ πλεῖστοι ἀπέθανον ἐκ τῶν κακουχιῶν, 24 ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἰθαγενῶν, οἱ δ' ἄλλοι ἐπνίγησαν, ἢ ἐκεραυνώθησαν ἢ ἐσπαράχθησαν ὑπὸ ἀγρίων θηρίων.

Γυναικοκρατουμένη πολιτεία. Τοιαύτη πολιτεία δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ τὸ Κανσὰς τῆς Βορείου Ἀμερικανικῆς συμπολιτείας. Καίτοι ἐν αὐτῇ αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλογέως καὶ τοῦ ἐκλεξίμου μόνον εἰς τὰ δημοτικὰ αἱρετὰ ἀξιώματα, ὅμως κυρίως εἰπεῖν αὐταὶ διευθύνουσι τὰ τῆς πολιτείας, κατακλύσασαι καὶ πάσας σχεδὸν τὰς δημοσίας θέσεις. Ὑπάρχουσι πολλὰ δημοτικὰ καὶ νομαρχιακὰ συμβούλια ἀποτελούμενα καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ γυναικῶν, αἵτινες «ῥάβδῳ σιδηρᾷ» κατὰ τὸ λόγιον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ποιμαίνουσι τοὺς ἄνδρας. Πλειότεροι δὲ ἢ ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ πολιτείᾳ εὑρίσκονται ἐν Κανσὰς οἱ θήλεις ἱεροκήρυκες, ἰατροὶ καὶ δικηγόροι, καὶ πλεονάζουσιν ἀντιθέτως οἱ γυναικεῖα ἐπιτηδεύματα μετερχόμενοι ἄνδρες. Ὁ ἀντεισαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν εἶναι γυνή, πολυάριθμοι γυναῖκες εἶναι ἀγρομισθωταί, τραπεζῖται, ἔμποροι, διευθύντριαι λυκείων, δημοσιογράφοι καὶ τυπογράφοι. Ἐν ἑκάστῃ κομιτείᾳ τοῦ Κανσὰς ἐπιβλέπει τὰ σχολεῖα γυναικεία ἐφορεία, ἐν δὲ τῇ κωμοπόλει Κόττονγουδ Φάλλς τὰ καθήκοντα τοῦ πταισματοδίκου εἶναι ἀνατεθειμένα εἰς κυρίαν, περὶ ἧς λέγεται ὅτι μεθ' ὑπερμέτρου αὐστηρότητος τιμωρεῖ τὰ πταίσματα τῶν ἀνδρῶν καὶ μεθ' ὑπερβολικῆς ἐπιεικείας κρίνει τὰ τῶν γυναικῶν.

Ἐπιτάφιος διὰ φωνογράφου. Κατὰ τὴν ἐφημερίδα τοῦ Λοδίνου «Φύρδην μίγδην,» παραδοξοτάτη ἐγένετο ἐπ' ἐσχάτων χρῆσις τοῦ φωνογράφου ὑπό τινος ἱεροκήρυκος. Αἰσθανόμενος οὗτος προσεγγίζοντα τὸν θάνατον, συνέταξε τὸν ἐπιτάφιόν του καὶ ἀπηγγειλεν αὐτὸν εἰς φωνογράφον, παραγγείλας εἰς τοὺς κληρονόμους του νὰ τὸν θέσωσιν εἰς ἐνέργειαν ἐν καταλλήλῳ ὥρᾳ πρὸ τοῦ φερέτρου του· ὅπερ καὶ ἐγένετο· διὰ τῆς φωνῆς δὲ τοῦ νεκροῦ ἱεροκήρυκος ὁ φωνογράφος ἐξεφώνησεν ἐνώπιον τῶν προπεμπόντων τὸ λείψανον τὸν ἐπικήδειον, δι' οὗ ὁ θανὼν ἐξομολογούμενος ἐν συντριβῇ τὰ παραπτώματα αὐτοῦ, παρεκάλει τοὺς ἀκροατὰς νὰ δεηθῶσιν ὑπὲρ σωτηρίας τῆς ψυχῆς του.

Ἐκδίκησις ποιητοῦ. Ὁ γερμανὸς ποιητὴς Σέφελ, διατρίβων ποτὲ ἐν Ἰταλίᾳ χάριν τῆς ὑγείας του, ἔλαβε παρά τινος γνωρίμου του ἐκ Γερμανίας ἐπιστολὴν ἀπλήρωτον, οὐδὲν ἄλλον περιέχουσαν πλὴν τῶν ἑπομένων λέξεων. «Εἶμαι καλά. Σᾶς ἀσπάζομαι. Ὁ φίλος σας δεῖνα.» Ἀγανακτήσας ὁ ποιητής, διότι ὑπεχρεώθη νὰ πληρώσῃ διπλοῦν ταχυδρομικὸν τέλος διὰ τόσον ἀσήμαντον ἀνακοίνωσιν, ἀπεφάσισε νὰ ἀνταποδώσῃ τὰ ἴσα εἰς τὸν πρόθυμον φίλον του. Ἐπρομηθεύθη λοιπὸν ὀγκώδη λίθον, τὸν περιετύλιξεν ὡς δέμα ταχυδρομικόν, καὶ ἐπιγράψας τὴν διεύθυνσιν τοῦ φίλου του ἐσημείωσε «Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη πληρωτέα ὑπὸ τοῦ παραλήπτου.» Οὗτος δὲ λαβὼν τὸ δέμα, καὶ ὑποθέτων ὅτι περιέχει δῶρόν τι ἐξ Ἰταλίας στελλόμενον, ἐπλήρωσεν ἀμέσως τὰ ταχυδρομικά· ἀλλ' ἔμεινεν ἐμβρόντητος ὅτε ἀνοίξας τὸ δέμα εἶδε τὸν λίθον καὶ φύλλον χάρτου, ὅπου ἀνέγνωσε ταῦτα. «Ἡ εἴδησις περὶ τῆς καλῆς σας ὑγείας ἠλευθέρωσε τὴν καρδίαν μου ἀπὸ βάρος μέγα, ὅσον τὸ τοῦ ἀποστελλομένου λίθου.»

Ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ὁ πλούσιος ὑποδηματοποιὸς Σακόσκη, προμηθευτὴς τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, ἀκούσας ποτὲ τὸν διάσημον τότε Σναϊτςχαῖφερ κρούοντα τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἐνθουσιασθεὶς τὸν προσεκάλεσεν εἰς γεῦμα. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ πλουσιωτάτου συμποσίου, παρεκάλεσε τὸν καλλιτέχνην νὰ παίξῃ ὀλίγον πιάνον· οὗτος δέ, ἂν καὶ ἦτο λίαν ἰδιότροπος, ἐδέχθη ἄνευ ἀντιρρήσεως καὶ ἐξεπλήρωσε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδεσπότου. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀντιφιλοτιμούμενος ὁ μουσικὸς προσεκάλεσε καὶ αὐτὸς τὸν ὑποδηματοποιὸν εἰς γεῦμα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἔφερεν ὁ Σναϊτςχαῖφερ ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου ἓν ζεῦγος παλαιῶν ἐσχισμένων ὑποδημάτων καὶ ἔθεσαν αὐτὰ ἔμπροσθεν τοῦ Σακόσκη. «Τί εἶνε αὐτά; ἠρώτησεν οὗτος. — Ὑποδήματα. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὸ γεῦμα, ὅπου μὲ εἴχετε προσκαλέσῃ, μὲ παρεκαλέσατε νὰ σᾶς παίξω κἀνὲν κομμάτι. Τώρα, ὅπου σᾶς ἔχω προσκαλέσῃ ἐγώ, σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ μπαλώσετε αὐτὰ τὰ ὑποδήματα, διὰ νὰ μοῦ δείξετε καὶ σεῖς τὴν τέχνην σας.»

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν ὁ κ. Θεόδωρος Ῥεινὰχ ἐποίησεν ἀνακοίνωσιν περὶ τοῦ ἐν Κυζίκῳ κολοσσιαίου ναοῦ τοῦ Ἀδριανοῦ, ὃν τινες συγγραφεῖς καταλέγουσιν εἰς τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου. Τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχιτέκτονος τοῦ ναοῦ τούτου, καταστραφέντος ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 1063, ἦτο τέως ἄγνωστον, ἀλλ' ὁ κ. Ῥεινὰχ ἐξ ἐμμέτρου τινὸς ἐπιγραφῆς ἀντιγραφείσης ἐν Κυζίκῳ κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ὑπὸ Κυριακοῦ τοῦ ἐξ Ἀγκῶνος κατέδειξεν ὅτι ὁ ἀρχιτέκτων ἐκεῖνος ὠνομάζετο Ἀρισταίνετος· προσέθηκε δ' ὅτι τὸ ἐπίγραμμα προσαγορεύει αὐτὸν θεῖον.

— Οἱ ἐπισκεφθέντες τὸ ἐν Πομπηΐᾳ μικρὸν μουσεῖον διατηροῦσι βεβαίως ζωηρὰν τὴν μνήμην τῶν γυψίνων τύπων θυμάτων τῆς τρομερᾶς καταστροφῆς τῆς πόλεως ὑπὸ τῆς λάβας τοῦ Βεσουβίου. Οἱ τύποι ἐκεῖνοι κατασκευάζονται ὡς γνωστὸν ἐγχυνομένης ῥευστῆς γύψου εἰς τὰ κοιλώματα ἅτινα ἐν τῇ λάβᾳ σχηματίζουσι τὰ

ἀποτεφρωθέντα σώματα ἀνθρώπων καὶ ζώων. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐπηυξήθη ἐπ' ἐσχάτων διὰ τῶν τύπων δύο πτωμάτων ἀνθρώπων καὶ ἑνὸς θάμνου· τοῦ θάμνου δὲ τούτου, μετ' ἄκρας προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας γενομένης τῆς ἐγχύσεως, κατωρθώθη νὰ ληφθῇ ἀκέραιος ὁ τύπος τῶν κλάδων, τῶν φύλλων καὶ τῶν κοκκίων. Κατὰ τὴν γνώμην ἐμπείρου βοτανικοῦ ὁ ἀποτυπωθεὶς θάμνος εἶνε δάφνη· ἐπειδὴ δὲ τῆς δάφνης τὰ κοκκία ὡριμάζουν μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου, ἀριδήλως ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι ἡ ἐπενεγκοῦσα τὴν καταστροφὴν τῆς Πομπηΐας ἔκρηξις τοῦ Βεσουβίου ἐγένετο τῇ 23 Νοεμβρίου τοῦ 80 μ. Χ. καὶ οὐχὶ τῇ 24 Αὐγούστου, ὡς κοινῶς μέχρι τοῦδε ἐπιστεύετο, ἕνεκα ἐσφαλμένης ἀναγνώσεως τοῦ σχετικοῦ χωρίου τῆς παρὰ Πλινίῳ περιγραφῆς τῆς καταστροφῆς.

— Ὁ ἐν Βερολίνῳ καθηγητὴς Βίρχωβ ἀνεχώρησε κατ' αὐτὰς ἀπερχόμενος εἰς Τροίαν, ὅπως παραστῇ εἰς τὰς νέας ἀνασκαφάς, τὰς ὁποίας θὰ ἐνεργήσῃ ὁ Σλεῖμαν.

Ἐπιστημονικά. Τὸ ἐφετεινὸν Διεθνὲς συνέδριον τῶν ἐθνολόγων θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος εἰς Βουκουρέστιον.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑβδομάδος ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ ἡ ἔναρξις τῆς Ἀφρικανικῆς ἐκθέσεως ὑπὸ τὴν κοινὴν προστασίαν τῆς βασιλίσσης τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων. Ἡ ἔκθεσις αὕτη σκοπεῖ νὰ παράσχῃ εἰκόνα ἀκριβῆ τῆς καταστάσεως τῶν ἐνδοτέρων χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς· θὰ ἐκτεθῶσι δὲ πλὴν ἄλλων καὶ πολλὰ ἀντικείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὰς περιηγήσεις τοῦ Λίβιγκστων καὶ τοῦ Στάνλεϋ.

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τῆς Πύλης τοῦ ἁγίου Μαρτίνου γίνονται γυμνάσια πρὸς διδασκαλίαν τῆς *Κλεοπάτρας*, τοῦ νέου δράματος τοῦ Βίκτωρος Σαρδοῦ.

— Ἡ βιενναία ἀριστοκρατία παρασκευάζει μεγάλην θεατρικὴν παράστασιν πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν τῆς Βιέννης. Ἡ παράστασις θὰ γείνῃ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Λίχτενσταϊν, θὰ παρασταθῇ δὲ κωμῳδία ποιηθεῖσα ὑπὸ Καμίλλου Βάλτσελ καὶ ὑπόθεσιν ἔχουσα τὴν Παγκόσμιον ἔκθεσιν τῶν Παρισίων. Τὸ πρόσωπον τῆς πρωταγωνιστρίας θὰ ὑποδυθῇ ἡ πριγκήπισσα Μέττερνιχ, τὰ δὲ λοιπὰ ἄλλοι εὐγενεῖς κύριοι καὶ κυρίαι.

-Ἐν ταῖς Folies dramatiques τῶν Παρισίων παρεστάθη πρό τινων ἡμερῶν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας *Τὸ κόκκινον αὐγὸν* κωμικὸν μελόδραμα εἰς τρεῖς πράξεις, μελοποιηθὲν ὑπὸ Ἰωσὴφ Ὠδράν, τοῦ μελοποιοῦ τῆς *Μασκότ*.

Ἐκπαιδευτικά. Κατ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς ἐν Ἑλβετίᾳ Βασιλείας, ἀπαγορεύεται τοῦ λοιποῦ ἡ ἐγγραφὴ γυναικῶν μὴ ἐχουσῶν τὴν ἑλβετικὴν ἰθαγένειαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως ἐκείνης. Προέβη δ' εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὸ συμβούλιον ἕνεκα ῥωσσίδων τινῶν φοιτητριῶν, περὶ ὧν ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι ὅτι ἐργάζονται μυστικῶς πρὸς πολιτικοὺς σκοπούς.

Δημόσια ἔργα, συγκοινωνία. Εἰς Λουγᾶνον τῆς Ἑλβετίας συνῆλθε διεθνὲς σιδηροδρομικὸν συνέδριον, σκοπὸν ἔχον νὰ κανονίσῃ καὶ τροποποιήσῃ τὰ τιμολόγια τῶν σιδηροδρομικῶν ναύλων.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ ἐν τῷ γερμανικῷ χωρίῳ Ῥέχορστ ἀποκατεστημένος φυτολόγος Ἰωάννης Δόσε ἐώρτασε τὴν 107 ἀμφιετηρίδα του. Εἶνε δ' ἔτι τόσον ἀκμαῖος ὥστε κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος μετέβαινε πεζὸς ἀπὸ τοῦ χωρίου εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ἀπέχοντα ἓν μίλλιον.

— Συνέστη ἀμερικανικὴ ἑταιρία σκοποῦσα τὴν κατασκευὴν σιδηροδρόμου διὰ Παλαιστίνης καὶ Γαλιλαίας εἰς Δαμασκόν.

ΑΙΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ κόμης Βάλδερσεε. Ἡ διάστασις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου κόμητος Βάλδερσεε πρὸς τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, εἰς ἣν μετ' ἀνησυχίας προσέβλεπεν ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τῆς ἀνόδου εἰς τὸν θρόνον Γουλιέλμου τοῦ Γ', καὶ ἥτις κατέληξε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὴν πτῶσιν τοῦ Βίσμαρκ, κατέστησε περίβλεπτον τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιφανοῦς στρατιωτικοῦ ἀνδρός, τοῦ συμβούλου τοῦ νεαροῦ αὐτοκράτορος, οὗ τὰς γνώμας οὗτος φαίνεται ἐξόχως τιμῶν καὶ ἀσπαζόμενος. Ὁ διάδοχος τοῦ Μόλτκε Ἀλφρέδος κόμης τοῦ Βάλδερσεε, ἐκ παλαιοῦ εὐγενοῦς οἴκου τῆς Θυριγγίας καταγόμενος, ἐγεννήθη ἐν Ποτσδάμῃ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1832, ἀποφοιτήσας δ' ἐκ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῷ 1850 ἐγένετο ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ· τῷ 1866 προβιβασθεὶς εἰς ταγματάρχην μετετέθη εἰς τοὺς ἐπιτελεῖς· μετέσχε δὲ τῶν πρὸς τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Γαλλίαν πολέμων, διακριθεὶς ἐν τῷ τελευταίῳ, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου μοίρας τινὰς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν Παρισίων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν παρέμεινεν ὁ Βάλδερσεε ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ, διορισθεὶς ἐπιτετραμμένος τῆς Γερμανίας παρὰ τῇ Γαλλικῇ δημοκρατίᾳ, ἀπὸ δὲ τοῦ Σεπτεμβρίου 1871 ἐπανελθὼν εἰς Γερμανίαν ἀνέλαβε τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὡς συνταγματάρχης τοῦ ἱππικοῦ· τῷ 1876 ἐγένετο στρατηγός, τῷ 1881 ἀναπληρωτὴς τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου, τὸ δὲ παρελθὸν ἔτος διεδέχθη τὸν Μόλτκε, διορισθεὶς ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου.

Ἀτημέλητος. Εἰκὼν ἐξ ὑδατογραφίας γνωστοῦ Αὐστριακοῦ ζωγράφου, τοῦ Λουδοβίκου Πασσίνη.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὰ χρέη μας. — Πῶς! δὲν πληρώνεις ποτὲ τὰ χρέη σου; — Ποτέ! ἀρκεῖ ὁ κόπος ὁποῦ δανείζομαι.

Σκέψις μεσογύνου. — « Συμβουλεύω τοὺς φίλους μου τότε μόνον νὰ νυμφευθῶσιν, ὅταν εὕρωσι γυναῖκα, τόσον θελκτικήν, ὥστε θὰ τὴν ἐξέλεγον ὡς σύζυγον καὶ ἂν ἦτο πτωχὴ καὶ τόσον πλουσίαν, ὥστε θὰ ἔκαμναν τὸ αὐτὸ καὶ ἂν ἀκόμη ἦτο τέρας ἀσχημίας ».

Μεταξὺ ἰατρῶν. — Πῶς πᾶνε ἡ δουλειές; — Ἄθλια! ἄθλια, φίλε μου. Μαστίζει τὴν πόλιν *ἐπιδημία*... ὑγείας.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ βίος εἶνε κωμῳδία διὰ τὸν ἔξυπνον ἄνθρωπον, τραγῳδία διὰ τὸν εὐαίσθητον.

*

Φρῦνος ἐμεῖ τὸν ἰόν του ἐπὶ λαμπυρίδος. « Τί σοῦ ἔκαμα; » ἐρωτᾷ τὸ φωτοβόλον ἔντομον. Ἐκεῖνος δ' ἀπαντᾷ: « Διατί λάμπεις; »

*

Πολλοὶ κολακεύουσιν ἡμᾶς πάντοτε χωρὶς νὰ μᾶς λέγουν ποτὲ εὐάρεστα, ἐν ᾧ ἄλλοι μᾶς λέγουν πάντοτε εὐάρεστα, χωρὶς νὰ μᾶς κολακεύωσί ποτε.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διατήρησις ᾠῶν. Ἐκ τῶν πολλῶν πρὸς διατήρησιν ᾠῶν ὑπαρχόντων τρόπων ὁ ἐπιτυχέστερος καὶ ἀσφαλέστερος θεωρεῖται ὁ τοῦ ἐμβαπτισμοῦ αὐτῶν εἰς ἀσβεστῶδες ὕδωρ, ἤτοι εἰς τὸ ἀποστραγγιζόμενον ὕδωρ μετὰ τὴν ἐν αὐτῷ διάλυσιν ἀσβέστου. Εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο πρέπει νὰ προστίθηται καὶ 6% μαγειρικοῦ ἅλατος, τὸ δὲ ἀγγεῖον τὸ περιέχον τὴν διάλυσιν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ βυθιζόμενα ᾠὰ πρέπει νὰ καλύπτεται στεγανῶς διὰ νὰ ἐμποδίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἀσβεστώδους ὕδατος ἐπίδρασις τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης λέγεται ὅτι τὰ ᾠὰ δύνανται νὰ διατηρηθῶσι νωπότατα ἐπὶ ἓξ ὅλους μῆνας.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2099